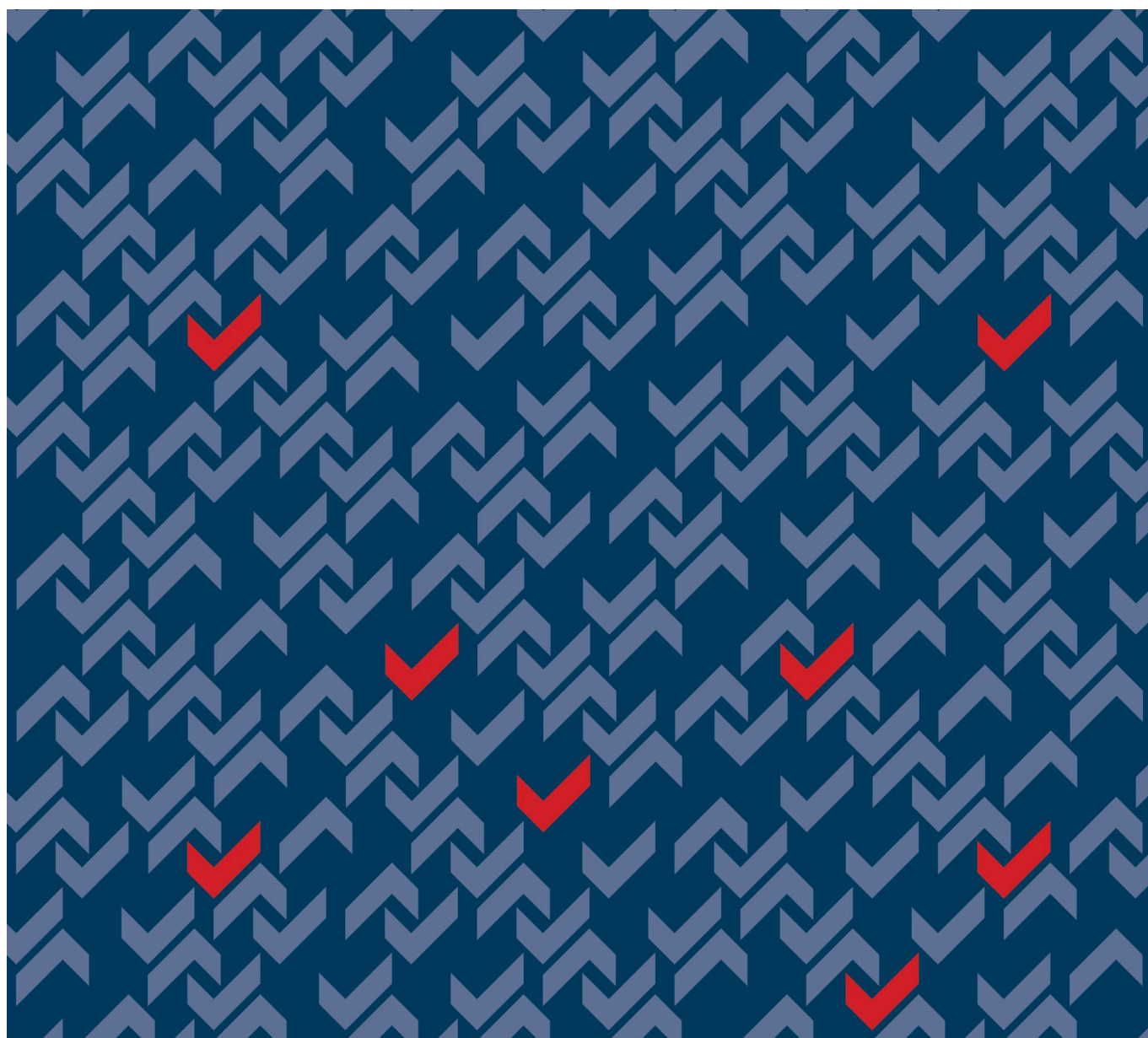

Avaluació de la implementació

Ajuts i subvencions COVID-19 desplegats per la Generalitat de Catalunya

Avaluació de la implementació

Ajuts i subvencions COVID-19 despleats per la Generalitat de Catalunya

Informe

Novembre de 2022

Avaluació encarregada per:

Departament d'Economia i Hisenda

Avaluació finançada per:

Departament d'Economia i Hisenda

Avaluació realitzada per:

Ivàlua i Daleph

Equip de treball:

Jordi Sanz (coordinació)

Laura López

Nerea Frias

Mireia Borrell-Porta

Emma Rue (Daleph)

Laia Pi (Daleph)

Luis Fernández (Daleph)

© Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques (Ivàlua), 2022

Aquesta obra està subjecta a la llicència Creative Commons de Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional. Es permet a tercers distribuir, retocar i crear a partir de l'obra llicenciada de manera no comercial, la distribució de la qual cal fer-la amb una llicència igual a la que regula aquesta obra original.

Ivàlua

Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques

C/ Pau Claris 108, 4t 1a

Barcelona 08009

Tel. 00 34 93 554 53 00

info@ivalua.cat

Citació suggerida: López, L., Sanz, J., Frias, N, Borrell-Porta, M., Rue, E., Pi, L., Fernández, L. (2023). Avaluació de la implementació. Ajuts i subvencions COVID-19 despleats per la Generalitat de Catalunya. Barcelona: Ivàlua.

L'avaluació en xifres

Ajut extraordinari a persones autònomes i microempreses		Ajut extraordinari a sectors més afectats per les restriccions i pel manteniment del lloc de treball		Ajut extraordinari a persones afectades per ERTO o contracte fix-discontinú	
658M€	pressupost de les 3 convocatòries	208M€	pressupost de la convocatòria	172M€	pressupost de les 2 convocatòries
2.000€	import mitjà de l'ajut	7.873€	import mitjà de l'ajut	666€	import mitjà de l'ajut
325.896	persones beneficiàries	22.460	persones i entitats beneficiàries	215.657	persones beneficiàries
11/2020 12/2020 03/2021	data de concessió de l'ajut	02/2021	data de concessió de l'ajut	03/2021 07/2021	data de concessió de l'ajut
30%	cobertura mitjana de les 3 convocatòries	63%	cobertura de la convocatòria	74%	cobertura mitjana de les 2 convocatòries

Resum executiu

- En aquest informe s'avalua la **implementació dels tres principals ajuts i subvencions** en termes de quantitat aportada per la Generalitat – d'un total de **1.018 M€** - per fer front als efectes de la pandèmia COVID-19 a les empreses, persones autònomes i treballadores:
 - L'ajut extraordinari dirigit a persones autònomes i microempreses tenia l'objectiu de mantenir l'activitat econòmica.
 - L'ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o per al manteniment del lloc de treball en ERTO, especialment enfocat a les petites empreses per preservar l'ocupació.
 - L'ajut extraordinari per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu tenia com a finalitat mitigar la pèrdua d'ingressos.
- Segons les dades disponibles, el **percentatge de cobertura** de les diferents convocatòries varia substancialment:
 - En l'ajut a persones autònomes: entre **25% i 34%** sobre total de persones autònomes.
 - En l'ajut als sectors més afectats: el **63% de les empreses** que tenien persones en ERTO al gener 2021.
 - En l'ajut de persones en ERTO entre el **70% i 80% de les persones** en ERTO.
- L'ajut dels sectors més afectats es percep com l'únic que va tenir més efectes en augmentar la liquiditat de les empreses. Tot i així, els ajuts han brindat **tranquil·litat de les persones** i empreses que els han rebut. Es destaca també la **simplicitat i agilitat** del procés de sol·licitud i tramitació.
- No obstant això, es considera que hi ha **marge de millora pel que fa a la quantitat** dels ajuts, es recomana una anàlisi prèvia sobre els recursos necessaris per cobrir les necessitats que l'ajut vol satisfer, i ajustar la quantitat segons renda. També es proposa adoptar un **enfocament de disseny orientat a la gestió**. Finalment, es recomana analitzar en quins contextos és apropiat mantenir l'eina del registre previ.

Continguts

1. Introducció	7
2. Abast de l'estudi	9
3. Metodologia	13
4. Resultats de l'avaluació d'implementació	17
4.1 Cobertura	17
4.2 Suficiència	29
4.3 Funcionament tècnic	38
4.4 Valor afegit	50
5. Conclusions	58
6. Recomanacions	61
7. Agraïments	63
8. Bibliografia	64
Annex 1: Nota metodològica de l'avaluació	65
Annex 2: Persones beneficiàries i població diana	68

Índex de taules

Taula 1: Resum de la convocatòria: Ajut extraordinari per a persones autònomes	9
Taula 2: Resum de la convocatòria: Ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment del lloc de treball en ERTO10	
Taula 3: Resum de la convocatòria: Ajut extraordinari per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu	12
Taula 4: Relació d'agents informants	14
Taula 5. Relació de persones beneficiàries de l'ajut extraordinari per a persones autònomes segons la identificació territorial	21
Taula 6. Relació de persones beneficiàries de l'ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions segons la identificació territorial	24
Taula 7. Relació de persones beneficiàries de l'ajut extraordinari per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu segons la identificació territorial	28

Índex de figures

Figura 1: Classificació d'agents informants per nivells	14
---	----

1. Introducció

El març de 2020 s'introduïen a Catalunya les primeres restriccions per fer front a la COVID-19: confinaments massius, restriccions a la mobilitat, tancament de determinats sectors econòmics, etc. En aquest context d'emergència, la Generalitat de Catalunya va desplegar un conjunt d'actuacions extraordinàries per fer front a la situació, entre elles un ampli ventall d'ajuts i subvencions per mitigar els efectes de la pandèmia sobre els col·lectius o sectors econòmics especialment afectats per aquesta.

Aquest document conté l'informe d'avaluació de la implementació dels tres principals ajuts convocats per la Generalitat de Catalunya per volum de despesa en el període comprès entre el març de 2020 i el setembre de 2021. El seu objectiu és aportar transparència sobre quin va ser el seu procés de disseny i d'implementació, i presentar una sèrie de recomanacions de cara a futurs ajuts. Els ajuts avaluats en aquest estudi són els següents:

- **Ajut extraordinari per a persones autònomes:** Dues convocatòries, el desembre de 2020 i el març de 2021, en les que s'atorgaven 2.000 euros a les persones autònomes i les persones autònomes que formessin part de microempreses i que declarassin tenir unes pèrdues superiors a un determinat llindar, a condició que complissin amb uns requisits de facturació.
- **Ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment del lloc de treball en ERTO:** Es tracta d'un ajut d'única convocatòria, en el període estudiat, que atorgava 2.000 euros per persona treballadora en ERTO, fins a un màxim de 15, sempre que les empreses o cooperatives complissin amb uns màxims de facturació i de dimensió de plantilla, i es comprometessin a mantenir el lloc de feina de les persones que es trobaven en ERTO per un període determinat.
- **Ajut extraordinari per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu:** Va comptar amb dues

convocatòries, el març i el juliol de 2021, en les que s'atorgaven quanties que oscil·laven entre els 600 i els 900 euros, en funció del temps en ERTO, a persones en situació d'ERTO o amb contracte fix discontinu.

L'informe s'estructura en vuit capítols i dos annexos. El primer capítol és la introducció, en el segon capítol s'exposa la metodologia de l'avaluació, en el tercer capítol hi ha l'abast de l'estudi, en el quart capítol trobem els resultats del treball de camp, en el cinquè capítol s'exposen les conclusions de l'estudi d'una forma resumida, en el sisè capítol es donen una sèrie de recomanacions, en el setè capítol hi ha els agraïments i, finalment, en el vuitè capítol se situa la bibliografia. D'altra banda, l'Annex 1 conté la nota metodològica sobre l'avaluació, i l'Annex 2, informació detallada sobre el càlcul de cobertura per a cada ajut.

2. Abast de l'estudi

L'informe presenta l'avaluació de la implementació i els resultats dels principals ajuts per volum econòmic que va convocar la Generalitat de Catalunya. Els ajuts estudiats són els següents:

- Extraordinari per a persones autònomes
- Extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment del lloc de treball en ERTO
- Extraordinari per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu

Ajut extraordinari per a persones autònomes

Es tracta d'un ajut destinat a pal·liar la baixada d'ingressos de les persones amb domicili fiscal a Catalunya i donades d'alta al RETA o a una mutualitat incloent les que formen part d'una cooperativa o una altra empresa amb personalitat jurídica (que no superi les tres persones sòcies), sempre que no tinguin més de sis persones contractades.

Taula 1: Resum de la convocatòria: Ajut extraordinari per a persones autònomes

Resum de la convocatòria: Ajut extraordinari per a persones autònomes	
Objectiu	Mantenir l'activitat i pal·liar els efectes de la COVID-19 i de les restriccions en l'activitat econòmica de les persones autònomes
Departament	Departament de Treball, Afers Socials i Famílies
Import de la convocatòria	20 milions d'euros el novembre de 2020, 264 milions d'euros el desembre de 2020 i 374 milions d'euros el març de 2021
Import de l'atorgament	20 milions d'euros el novembre de 2020, 258 milions d'euros el desembre de 2020 i 373,9 milions d'euros el març de 2021

Resum de la convocatòria: Ajut extraordinari per a persones autònomes	
Import mitjà	2.000 euros
Nombre de beneficiaris	139.052 el desembre de 2020 (inclou els 9.990 beneficiaris de novembre 2020) i 186.844 el març de 2021
Univers població diana	549.140 el novembre i el desembre de 2020 i 551.762 el març 2021
Cobertura	25% per a la convocatòria de novembre i desembre de 2020 i 34% per a la de març de 2021

Font: Dades de nombre de beneficiaris, població diana i cobertura: elaboració pròpia a partir de dades del RAISC i del Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones. Per a més informació, vegeu l'apartat 4.1 i l'Annex 2. Dades dels imports: elaboració pròpia a partir de "Balanz dels ajuts COVID. Una mirada als ajuts i les subvencions desplegades per la Generalitat de Catalunya des del març de 2020 fins al setembre de 2021".

Ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment del lloc de treball en ERTO

Aquest ajut està orientat a donar suport a **microempreses, petites empreses i cooperatives** (aquestes dues últimes quan disposen de menys de 50 persones treballadores o sòcies cooperatives i un volum de negoci anual no superior als 10 milions d'euros), que tinguin persones treballadores a càrrec i establiment operatiu a Catalunya, **amb persones treballadores en situació d'ERTO actiu a 31 de gener de 2021**.

Taula 2: Resum de la convocatòria: Ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment del lloc de treball en ERTO

Resum de la convocatòria: Ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment del lloc de treball en ERTO	
Objectiu	Donar suport a les microempreses, les petites empreses i les cooperatives que s'han vist obligades a portar a terme

Resum de la convocatòria: Ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment del lloc de treball en ERTO

	un expedient de regulació temporal d'ocupació (ERTO) i alhora tractar de mantenir els llocs de treball afectats.
Departament	Departament d'Empresa i Coneixement – Consorci de Comerç, Artesania i Moda (CCAM)
Import de la convocatòria	208 milions d'euros
Import de l'atorgament	176 milions d'euros
Import mitjà	7.873,23 euros
Nombre de beneficiaris	22.460
Univers població diana	35.846
Cobertura	63%

Font: Dades del nombre de beneficiaris, població diana i cobertura: elaboració pròpia a partir de dades del RAISC i del Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones. Per a més informació, vegeu l'apartat 4.1 i l'Annex 2. Dades d'importos: elaboració pròpia a partir de "Balanç dels ajuts COVID. Una mirada als ajuts i subvencions desplegades per la Generalitat de Catalunya des del març de 2020 fins al setembre de 2021".

Ajut extraordinari per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu

Es tracta d'un l'ajut dirigit a persones físiques **treballadores per compte aliè o sòcies treballadores de cooperatives** de treball i societats laborals **que es trobessin incloses en un expedient de regulació temporal d'ocupació** o en una situació de **contracte fix discontinu**.

Per tal d'accedir a aquest ajut, les persones beneficiàries potencials havien de trobar-se en **situació de suspensió total o parcial del contacte per causes de força major relacionades amb la COVID-19, o en situació de contracte fix discontinu**, almenys un dia en el període comprès entre l'1 i el 31 de desembre

de 2020 (convocatòria del març de 2021) i entre l'1 i el 31 de maig de 2021 (convocatòria de juliol de 2021).

Taula 3: Resum de la convocatòria: Ajut extraordinari per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu

Resum de la convocatòria: Ajut extraordinari per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu	
Objectiu	L'objectiu és pal·liar la disminució dels ingressos i contribuir a un nivell de vida digne que permeti cobrir les necessitats vitals a les persones treballadores amb contracte fix discontinu. Es presenten com un complement a la prestació per desocupació.
Departament	Departament de Treball, Afers Socials i Famílies – Servei Públic d'Ocupació de Catalunya (SOC)
Import de la convocatòria	105 milions d'euros el març de 2021 i 67 milions d'euros el juliol de 2021
Import de l'atorgament	74 milions d'euros el març de 2021 i 61 milions d'euros el juliol de 2021
Import mitjà	659 euros el març de 2021 i 674 euros el juliol de 2021
Nombre de beneficiaris	121.811 per a la convocatòria de març i 93.846 per a la de juliol
Univers població diana	175.583 el març de 2021 i 119.345 el juliol de 2021
Cobertura	69% per a la convocatòria de març de 2021 i 79% per a la de juliol de 2021

Font: Dades de nombre de beneficiaris, població diana i cobertura: elaboració pròpia a partir de dades del RAISC i del Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones. Per a més informació, vegeu l'apartat 4.1 i l'Annex 2. Dades d'imports: elaboració pròpia a partir de "Balanç dels ajuts COVID. Una mirada als ajuts i subvencions desplegades per la Generalitat de Catalunya des del març de 2020 fins al setembre de 2021".

3. Metodologia

En aquest apartat es descriuen els aspectes tècnics del treball d'avaluació que s'ha portat a terme, incloent-hi el procediment seguit, les tècniques de recollida de dades qualitatives i la metodologia d'anàlisi de la informació. (Per a més detalls metodològics de l'estudi, vegeu l'Annex 1.)

Explicació d'àmbits / eixos d'anàlisi

L'informe analitza els tres principals ajuts, per volum de recursos destinats, de la Generalitat de Catalunya en el marc de la COVID-19. Per fer-ho, s'estudien quatre aspectes de cada un dels ajuts:

1. La seva **cobertura**
2. La **suficiència** dels recursos econòmics i dels imports atorgats
3. El **funcionament tècnic** de l'ajut
4. El **valor afegit** que va proporcionar a les persones receptores

Aquests aspectes structuren el treball de camp i així ho reflecteix aquest informe, on s'aborda en l'apartat de resultats cada un d'aquests àmbits per als tres ajuts estudiats.

Agents informants i classificació en nivells

Per al present estudi s'ha desplegat un treball de camp consistent en una sèrie d'entrevistes i de grups de discussió amb actors destacats en el procés de disseny, d'implementació i d'execució dels ajuts analitzats.

A més dels quatre àmbits d'anàlisi esmentats, s'han establert **tres nivells d'agents clau** que han estat representats en l'anàlisi de cada un dels tres ajuts, amb l'objectiu d'ordenar aquest treball de camp d'una forma estructurada. A continuació es descriuen breument.

En primer lloc, trobem **el nivell 1**, que inclou les persones **responsables de dissenyar, gestionar o donar suport en la implementació dels ajuts**, bé des dels diferents departaments de la **Generalitat de Catalunya**, bé des d'altres organismes públics.

En segon lloc, hi ha **el nivell 2**, on s'agrupen els membres d'**entitats representatives, com ara sindicats, patronals i altres associacions o federacions**, i els membres d'**ens públics que no eren responsables dels ajuts** estudiats, com ara ajuntaments o altres ens públics de la Generalitat.

Finalment, en el **nivell 3** s'inclou la **població objectiu dels ajuts**, és a dir, totes aquelles persones físiques i jurídiques que podien optar a algun dels ajuts analitzats en l'estudi. Aquesta categoria inclou **persones que van estar en un ERTO o van tenir un contracte fix discontinu, persones autònomes, cooperativistes i responsables d'empreses**.

Figura 1: Classificació d'agents informants per nivells

Font: Elaboració pròpia

Tot seguit es presenta una relació dels agents informants que han participat en aquesta avaluació, classificats pel nivell al qual pertanyen i l'ajut avaluat:

Taula 4: Relació d'agents informants

	Ajut extraordinari per a persones autònomes	Ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment del lloc de treball en ERTO	Ajut extraordinari per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu
Nivell 1 – Agents impulsors	Departament d'Empresa i Treball	Consorci de Comerç Artesania i Moda de Catalunya	SOC i Departament d'Empresa i Treball
	AUTCAT i CTAC	PIMEC	UGT

Nivell 2- Agents divulgadors i coneixedors de la realitat dels agents receptors	Autònoms PIMEC	Federació de Cooperatives de Catalunya	CCOO
Nivell 3 – Agents receptors	Grup de discussió de persones autònomes receptoras de l'ajut	Tres entrevistes a empreses i cooperatives receptoras de l'ajut	Tres entrevistes a persones receptoras de l'ajut
Actors informants dels tres ajuts			
Nivell 1- Agents transversals de la Generalitat	Intervenció general		
	CTTI i TAIS		
	012		
Nivell 2- Agents divulgadors i coneixedors de la realitat dels agents receptors	Síndic de Greuges		
	Gestores i gestors administratius (un grup de discussió i una entrevista)		
	Ajuntament de Sant Boi de Llobregat		

Font: Elaboració pròpia

Tècniques per a la recollida de dades qualitatives

Al llarg del treball de camp de l'avaluació d'implementació dels principals ajuts COVID-19 de la Generalitat de Catalunya s'han emprat principalment dues tècniques per a la recollida d'informació qualitativa.

- **Entrevista semiestructurada:** A partir d'un model de guió comú, es generen guions per a cada entrevista adaptats a les seves característiques i a les noves informacions aflorades durant el mateix procés d'investigació, la qual cosa permet, simultàniament, un alt grau de comparabilitat de les respostes i la flexibilitat per adaptar-se als diferents perfils i realitats.

Les entrevistes s'han realitzat de forma telemàtica amb agents clau seleccionats per cobrir tots els nivells esmentats per a cada un dels ajuts estudiats. S'han fet 21 entrevistes.

- **Grups de discussió:** Els guions dels grups focals han estat estructurats de manera similar als de les entrevistes, mantenint els quatre eixos d'anàlisi, però adaptats a grups més grans.

Les sessions s'han portat a terme de forma telemàtica. Les persones participants han estat seleccionades entre persones receptores o gestores dels diferents ajuts per detectar el discurs grupal de cada un d'aquests col·lectius. S'han organitzat dos grups de discussió.

Pel que fa a les persones entrevistades del nivell 3, és important destacar que una limitació important de l'estudi és el nombre reduït d'actors d'aquest nivell que es va poder entrevistar. En concret, es va entrevistar a tres persones receptores de l'ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment del lloc de treball en ERTO, tres persones receptores de l'ajut extraordinari per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu, i es va organitzar un grup de discussió amb persones receptores de l'ajut extraordinari per a persones autònomes.

Metodologia d'anàlisi de la informació

Per a l'anàlisi de la informació extreta mitjançant les tècniques qualitatives exposades, s'ha fet una revisió sistemàtica de les actes d'entrevistes i dels grups de discussió per detectar les idees clau dels discursos de cada agent o conjunt d'agents per a cada un dels eixos d'anàlisi.

Posteriorment s'han agrupat aquestes idees clau per ajut i per nivell d'identificació dels actors, el que possibilita fer una anàlisi comparativa entre participants del procés d'un mateix ajut i permet observar les coincidències i discrepàncies entre les persones entrevistades de diferents nivells. Al llarg de l'informe s'inclouen cites literals provinents de les entrevistes per tal d'exemplificar les idees i les anàlisis exposades.

Una vegada finalitzat el treball de camp i elaborada una primera versió de l'informe, es va dur a terme un grup de treball en què es va convidar a tots els agents informants de nivell 1 i nivell 2 per validar els resultats de l'estudi i treballar en les recomanacions de l'informe.

4. Resultats de l'avaluació d'implementació

Aquest capítol de l'informe recull els resultats del treball de camp desagregat seguint els eixos temàtics de l'avaluació: cobertura, suficiència, funcionament tècnic i valor afegit. En cada un dels apartats es pot trobar un resum de les idees clau de l'eix per a cada ajut, diferenciant entre els distints nivells d'agents informants:

- La Generalitat i altres organismes públics que van dissenyar, gestionar o donar suport en la implementació de l'ajut (nivell 1)
- Altres institucions i entitats representatives (nivell 2)
- Població objectiu dels ajuts (nivell 3)

4.1 Cobertura

En aquest apartat s'exploren amb els actors dels diferents nivells qüestions relacionades amb el grau de cobertura per a cada ajut així com les possibles barreres d'accés i els elements d'exclusió.

Ajut extraordinari per a persones autònomes (convocatòries de desembre de 2020 i març de 2021)

La Generalitat i altres organismes públics que van dissenyar, gestionar o donar suport en la implementació de l'ajut

Pel que fa a la cobertura de l'ajut extraordinari per a persones autònomes, des del Departament d'Empresa i Treball consideren que **gràcies al registre previ es va poder conèixer l'univers de necessitats i valorar-les correctament** per tal d'adaptar la partida pressupostària de la Generalitat. Així mateix, des del Departament manifesten que **totes les persones que van realitzar la inscripció en el registre previ van rebre l'ajut.**

“Atesa l'experiència de la primera convocatòria d'aquest tipus d'ajuts, la de novembre [de 2020], que va tenir una demanda molt superior a la dotació pressupostària, es va procedir a un sistema de registre previ per saber exactament quines necessitats hi havia.”

De què parlem quan parlem de registre previ?

Des del Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació (CTTI) es va crear un sistema de registre previ a petició dels departaments responsables dels ajuts. Aquest consistia a obrir la convocatòria sense tenir-la formalitzada, per conèixer quin seria el públic objectiu d'un ajut donat (en aquest cas, persones autònomes).

Les potencials persones sol·licitants havien de fer una inscripció prèvia i proporcionar unes dades inicials en el formulari (com el volum de negoci, les persones a càrrec, la situació de treball, etc.) per què des de l'àrea de gestió de cada convocatòria es poguessin fer les simulacions corresponents de repartiment i segmentació dels ajuts. D'aquesta manera es podien fer estimacions prèvies del volum i de les necessitats dels sol·licitants i, en conseqüència, ajustar els recursos.

Aquests algorismes de càlcul i la forma de procedir tenien una justificació addicional, que era que els ajuts requerien informació externa als sistemes de la Generalitat (per exemple, l'agència tributària o el SEPE) que servien precisament per validar la informació de la sol·licitud i, a més, complementar-la amb informació addicional.

En aquest sentit, **opinen que el registre previ ha suposat un abans i un després**; ha estat l'eina més efectiva per detectar necessitats concretes i consideren que es podria fer servir en altres circumstàncies. **Tot i això, comenten que caldria millorar-lo tècnicament** per tal que permetés rectificar la informació, ja que la versió que es va fer servir obligava a crear una nova sol·licitud quan s'havia de corregir alguna dada.

“El fet aquest de disposar d'un registre previ en el qual tothom que estigués interessat en l'ajuda podia demanar-la, o sigui que podia com a mínim inscriure's perquè de fet el registre previ ens va servir per conèixer l'univers de necessitats [...]. Jo crec que va ser l'eina més important i que va funcionar molt bé per donar la màxima cobertura possible a la gent que complia els requisits de convocatòria.”

Altres institucions i entitats representatives

La percepció respecte a les qüestions relatives al grau de cobertura dels ajuts als actors d'altres institucions i entitats representatives és força diversa.

En general, les organitzacions que van participar de l'elaboració de les bases a través de diferents taules de participació i diàleg social valoren positivament el resultat i es mostren satisfetes, dins de les limitacions i els desacords puntuals amb el disseny plantejat per la Generalitat.

En canvi, les que no hi van participar reconeixen que el Departament d'Empresa i Treball sovint els demana l'opinió quan volen treure ajuts o subvencions, però **expressen que en aquesta ocasió els agradaria haver consensuat les bases i parlat sobre elles abans de la seva publicació** per tal d'evitar problemes de disseny. Creuen que haguessin pogut aportar molt en la fase de disseny, ja que la realitat de les persones autònomes és molt complexa i entitats com la seva la coneixen millor que l'administració. Opinen que, si bé des de la Conselleria poden posar sobre la taula la seva visió, sense les entitats professionals aquesta visió sempre serà parcial i incompleta. I entenen que aquest és el motiu pel qual, des del seu punt de vista, **les bases contenien requisits que molts cops no s'acabaven d'ajustar a la realitat** de les persones autònomes.

També apunten que **la terminologia que fa servir l'administració en l'actualitat barreja les persones autònomes i les microempreses**, i que això porta a confusió. Demanen fer servir una terminologia que no agrupi aquestes dues realitats diferents per estalviar confusions als sol·licitants dels ajuts.

Quant a la cobertura, d'una banda, trobem **entitats que consideren que l'ajut no va arribar a tothom que ho necessitava** i assenyalen que en els requisits demanats perceben desconeixement de la realitat diària de les persones autònomes. **Aquestes entitats creuen que relativament poques persones autònomes el van acabar demanant**, només al voltant d'un 20%, segons els seus càlculs. De la resta, estimen que a aproximadament la meitat no li ha calgut l'ajut, i que un percentatge molt elevat que hi hauria d'haver accedit no ho ha fet per dificultat tècnica, perquè han quedat exclosos o per desconfiança (estaven confosos amb els requisits i amb com s'hauria d'acreditar després).

En la seva opinió, es partia de **supòsits sobre la situació de les persones autònomes que no necessàriament s'ajustaven a la realitat** quotidiana.

En la posició contrària trobem **altres organitzacions** que, si bé no donen una xifra concreta, **consideren que l'ajut ha arribat al conjunt de les persones autònomes i que fins i tot ha superat les previsions**. Consideren que això és degut al fet que aquest col·lectiu ja estava molt sensibilitzat pels anteriors ajuts. A més, **consideren que no hi va haver una barrera digital**, més enllà de casos puntuals, perquè el sector està més acostumat als tràmits telemàtics de l'administració que no pas la població general.

També valoren que **el registre previ va permetre fer una bona previsió** i que el fet de no organitzar l'ajut per concurrència competitiva en les convocatòries de desembre de 2020 i de març de 2021 també va fer que no es generés estrès en les persones beneficiàries i que l'ajut es pogués demanar de forma ordenada i sense congestionar el sistema de sol·licituds, cosa que sí que va ocórrer en la convocatòria de novembre de 2020.

Finalment, algunes de les entitats entrevistades creuen que els ajuts van arribar tard, tot i que des de les taules de diàleg social ja s'havien demanat a l'inici de la pandèmia.

Població objectiu de l'ajut

Les i els participants del **grup de discussió de persones autònomes** coincideixen, contràriament al que apuntaven altres actors, en el fet que **va haver-hi una comunicació deficient** de l'existència de l'ajut: moltes se'n van assabentar per amistats seves i unes poques no **van arribar a temps a la primera convocatòria**. Algunes de les persones participants coneixien altres persones que, encara que complien els requisits, no van rebre l'ajut per no disposar de la informació a temps; tanmateix, no tenen constància de persones del seu entorn que, tenint-ne coneixement, no demanessin l'ajut voluntàriament.

En general, creuen que **els requisits per a aquest tipus d'ajut eren els adequats, i fins i tot, menys restrictius** que per a altres ajuts, però puntualitzen que en el moment en què es van demanar la situació era molt diferent de la que es trobava reflectida a la darrera declaració de la renda i que això podia generar distorsions.

Malgrat que consideren que **el procediment era senzill**, és cert que per a persones que no estiguessin habituades a treballar en línia **podia implicar complicacions**, encara que pensen que aquestes sempre podien recórrer a familiars o amistats.

D'altra banda, les persones participants del **grup de discussió de persones gestores** consideren que, en general, **l'ajut va arribar parcialment a la població diana**, i afegeixen que hi va haver **problemes d'accessibilitat en alguns municipis rurals**, on les connexions a internet són lentes o inexistents. Expliquen que algunes d'elles van proporcionar pautes als seus clients per tal que poguessin demanar l'ajut pel seu compte.

Detall de la cobertura segons les dades de província de les persones beneficiàries

Per mitjà de la informació sobre les persones beneficiàries dins de la base de dades oberta del Registre d'Ajuts i Subvencions de Catalunya (RAISC) i la base de dades sobre població diana del Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones, ha estat possible detallar el grau de cobertura de l'ajut segons la codificació territorial de les seves persones beneficiàries.

A l'Annex 2 es detalla el nombre de persones beneficiàries per província, la població objectiu i l'estimació dels càlculs de cobertura presentats a la taula següent.

Taula 5. Relació de persones beneficiàries de l'ajut extraordinari per a persones autònomes segons la identificació territorial

Província	Cobertura	
	Novembre i desembre de 2020	Març de 2021
Barcelona	24%	32%
Girona	29%	37%
Lleida	27%	34%
Tarragona	31%	42%
Total	25%	34%

Ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment de llocs de treball en ERTO

La Generalitat i altres organismes públics que van dissenyar, gestionar o donar suport en la implementació de l'ajut

El Consorci de Comerç assegura que s'ha aconseguit un **alt grau de cobertura**. Expressen que es volia ajudar a aquelles empreses amb estructures més petites i opinen que en aquest sentit **s'ha assolit el grau de cobertura desitjat**. Opinen que, exceptuant algunes empreses o cooperatives que no s'assabentessin de l'ajut, no poguessin demanar-lo o que creguessin que no podrien mantenir la plantilla durant el període establert, **totes les que complien els requisits van demanar-lo**. Basant-se en això i en el fet que va sobrar aproximadament el 10% del pressupost assignat, **argumenten que els recursos destinats van ser suficients**.

Com que era un ajut extraordinari, la verificació no es feia de forma prèvia, però, tot i això, sí que es van detectar casos d'ens sol·licitants que no complien alguns dels requisits per poder optar-hi. Per exemple, **va haver-hi alguns sol·licitants que no eren empreses** (associacions o altres formes legals), d'altres que **sobrepassaven el topall màxim de facturació** (50 milions d'euros), sol·licituds **duplicades**, etc. Aquests casos són els que es van excloure, i per tant no van rebre l'ajut, però aquest no es va denegar a cap sol·licitant que complís els requisits bàsics.

Respecte a la definició dels criteris d'accés, comenten que **moltes de les decisions es van prendre en l'àmbit polític** (com, per exemple, que hi accedissin tots els sectors amb persones treballadores en ERTO i no només el comerç), i que **es va prioritzar el tipus d'empreses que més patien** i que tenien menys recursos.

Amb relació al fet que l'únic criteri de priorització fos la disminució de la facturació de 2020 respecte a la de l'any 2019, indiquen que aquesta era la informació de què es podia disposar i que **es va consensuar l'ús d'aquest criteri amb els diferents sectors**. Per determinar el percentatge de disminució de la facturació es va "jugar" tècnicament a quadrar els recursos

disponibles amb els universos que sortien de fixar diferents percentatges de disminució.

Pel que fa a les dates de referència, **es van agafar aquelles dates que millor quadraven per tal de reflectir l'estat previ a la pandèmia**. Es va triar el desembre en lloc d'altres mesos perquè és el tancament d'any natural, quadra millor amb temporalitats comptables i és més comparable. Així doncs, consideren que es va tractar d'un criteri purament tècnic.

Altres institucions i entitats representatives

Les persones responsables de les entitats representatives entrevistades manifesten que **no tenen coneixement del grau en què s'ha demanat l'ajut** per part de les empreses i les cooperatives membres, i posen èmfasi en el seu rol de difusors de la informació i d'acompanyament.

En el cas concret de les **persones sòcies treballadores de les cooperatives** de treball, expliquen que **van tenir dificultats per saber si estaven incloses** en l'ajut, i que es van haver de comunicar amb la Generalitat per esbrinar-ho.

Població objectiu de l'ajut

Entre les persones entrevistades representants d'empreses o de cooperatives que van rebre l'ajut, la majoria expressen que no tenen coneixement de cap altre ens que complís els requisits i no rebés l'ajut, i **creuen que el va demanar tothom que va poder**.

Tanmateix, hi ha veus discordants. Una de les persones entrevistades explica que va quedar fora la primera vegada que va demanar l'ajut, tot i que sí que el va rebre la segona vegada; aquesta persona opina que cap empresa hauria d'haver quedat exclosa i que l'administració hauria d'haver contactat les empreses d'ofici per atorgar-los l'ajut. Una altra de les persones entrevistades considera que **és probable que algunes empreses quedessin fora pel criteri de solvència**, però opina que és normal, perquè es devia tractar d'**empreses que ja es trobaven en una mala situació econòmica abans de la pandèmia**.

Les persones entrevistades van rebre la informació per diferents canals: unes apunten a **les associacions d'empreses o de cooperatives com a font**

primària de la informació, mentre que altres expliquen que van obtenir la informació directament de les pàgines web de la Generalitat.

Hi ha consens entre els actors entrevistats que l'ajut per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment de llocs de treball en ERTO va aconseguir un alt nivell de cobertura entre les empreses objectiu. De fet, tots els actors entrevistats van manifestar no tenir constància de cap empresa o cooperativa que, complint els requisits, no demanés o no rebés l'ajut.

Detall de la cobertura segons les dades de província de les persones beneficiàries

Per mitjà de la informació sobre les persones beneficiàries dins de la base de dades oberta del Registre d'Ajuts i Subvencions de Catalunya (RAISC) i la base de dades sobre població diana del Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones, ha estat possible detallar el grau de cobertura de l'ajut segons la codificació territorial de les seves persones beneficiàries.

A l'Annex 2 es presenta el volum de persones beneficiàries, la població diana i la nota tècnica sobre com s'han estimat els percentatges de cobertura de l'ajut.

Taula 6. Relació de persones beneficiàries de l'ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions segons la identificació territorial

Província	Cobertura
	Febrer de 2021
Barcelona	59%
Girona	72%
Lleida	80%
Tarragona	70%
Total	63%

Persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu (convocatòries de març i de juliol de 2021)

La Generalitat i altres organismes públics que van dissenyar, gestionar o donar suport en la implementació de l'ajut

Des del Departament d'Empresa i Treball i el SOC creuen que l'ajut va aconseguir una cobertura important. Apunten que **es va donar l'ajut a tothom que complia els requisits i el va demanar**, i consideren que va haver-hi poca gent que no s'assabentés de la seva existència o que no el demanés. Pensen que **ha arribat a un nombre molt important de persones**. Tot i això, admeten que en les tres convocatòries **el nombre de sol·licitants ha estat inferior al previst**.

En un principi **es va considerar enviar l'ajut d'ofici, com havien fet altres CCAA**, de manera que fos la mateixa administració qui detectés les persones que complien amb els requisits i els hi enviés l'ajut sense que l'haguessin de sol·licitar, però no es va poder fer així perquè havia estat finançat amb el Fons Social Europeu (FSE) i aquest tenia les seves pròpies limitacions.

La majoria de les sol·licituds que es van rebutjar no complien els requisits bàsics, com ara estar en situació d'ERTO, no tenir la residència legal a Catalunya o tenir deutes amb l'administració.

Altres institucions i entitats representatives

Les entitats entrevistades coincideixen en el fet d'assenyalar que **amb aquest ajut no s'ha aconseguit una cobertura universal de la població objectiu**, tot i que en parlar de les causes posen el focus en temes diferents. Mentre que per a unes entitats un dels problemes ha **estat la intermitència de l'ocupació i l'entrada i la sortida dels ERTO**, cosa que dificultava la correcta cobertura de les persones treballadores en funció de quan s'obria la convocatòria, per a altres el principal problema ha estat **l'exclusió de certs col·lectius de persones treballadores vulnerables**, que tindrien problemes amb l'ús dels mitjans tecnològics o amb pocs coneixements de les llengües oficials de l'Estat. Tot i això, **consideren que el grau de cobertura ha estat alt i que les sol·licituds han estat massives**. No tenen constància de persones que no demanessin l'ajut per voluntat pròpia.

“Jo crec que el grau de cobertura va ser molt alt perquè sempre allò que preveïem [...] els diners que hi havia [...] clar, la disputa era si hi havia diners per a aquests ajuts, sobretot a les primeres, on ja vam determinar un tipus d'ajut de 600 o 700 euros depenent del temps que portessis en ERTO [...]. Aleshores, depenent de l'univers, crec que la cobertura ha estat molt gran. Quin ha estat el problema? Que la pandèmia ha tingut aquelles corbes, no? Per tant, les restriccions de les activitats econòmiques i, per tant, el nombre de persones treballadores que hi ha hagut en ERTO també hi ha hagut una onada i anaven pujant i després anaven disminuint, anaven pujant, anaven disminuint.

En funció del moment on nosaltres trèiem l'ajuda no hem fet una cobertura universal. Si tu em preguntes: [...] tots els treballadors de Catalunya que alguna vegada han estat en ERTO han pogut accedir a aquests ajuts si les han volgut sol·licitar? Doncs la resposta és no. ”

Comenten que, si bé inicialment **hi havia preocupació per la bretxa digital** i les dificultats que podia haver-hi pel fet de tramitar-se en línia, hi va haver molta difusió i un bon sistema d'assessorament per part de les mateixes entitats i assenyalen que **no han rebut queixes de persones treballadores que tinguessin dificultats tècniques**.

Tot i que en termes generals les entitats consideren que es poden donar per satisfetes, han volgut **reivindicar el seu rol com a impulsores d'aquest ajut a Catalunya**, ja que **inicialment no es va contemplar la seva creació per part de la Generalitat** i es va crear a proposta de les entitats, inspirat en ajuts similars d'altres CCAA.

Valoren que hi **va haver una voluntat de diàleg amb els agents socials** per veure quines mesures es podien desplegar.

Respecte al moment de convocatòria de l'ajut, expressen que es va trigar massa, ja que tenir una pèrdua salarial del 30% és una dificultat econòmica molt important per a les persones treballadores en situació d'ERTO i aquí no es va desplegar fins molt temps després de l'inici dels ERTO. **Consideren que la Generalitat va arribar massa tard**, mentre que altres CCAA ja feia temps que l'havien creat, i creuen que es va generar un patiment més gran del necessari.

En contrast, **des del Síndic de Greuges expressen no haver rebut queixes per part de persones que quedessin excloses d'aquest ajut**, tot i que apunten que va haver-hi moltes queixes relacionades amb errors i retards dels primers pagaments.

Població objectiu de l'ajut

Pel que fa a les entrevistes de les persones receptores de l'ajut, hi ha consens en el fet **que la cobertura de l'ajut va ser àmplia** i cap d'elles coneix a alguna persona que complint els requisits no el rebés. Una de les persones entrevistades va manifestar que considerava que la cobertura de l'ajut fins i tot havia estat massa àmplia en alguns aspectes, donat que, per exemple, cobria a persones com ell mateix, que no necessitava els diners, mentre deixava fora o atorgava imports insuficients a persones amb més necessitats.

Respecte a la **recepció de la informació**, totes les persones entrevistades citen a **companys/es de feina o coneguts/des com a primer canal** pel qual van tenir coneixement de l'ajut.

Quant a l'**agilitat de les convocatòries**, es pot dividir les persones entrevistades en dos grups. D'una banda, trobem **persones que opinen que donades les circumstàncies es van convocar prou ràpidament** i, per contra, hi ha **altres que opinen que tot i la situació de pandèmia s'haurien d'haver tret a tot estirar passats sis mesos** des de l'inici dels ERTO i no quan algunes persones ja feia un any que tenien ingressos reduïts i, per tant, estaven exhaurint els estalvis que poguessin tenir.

En el cas de l'ajut per a les persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix-discontinuu, no hi ha consens respecte al seu grau de cobertura. Mentre que els responsables del Departament de Treball, Famílies i Afers Socials i del SOC i la majoria de la població objectiu entrevistada creuen que l'ajut va arribar a tothom que complia els requisits i el va demanar, les entitats representatives opinen que l'ajut no ha aconseguit una cobertura universal entre la població objectiu.

Detall de la cobertura segons les dades de província de les persones beneficiàries

Per mitjà de la informació sobre les persones beneficiàries dins de la base de dades oberta del Registre d'Ajuts i Subvencions de Catalunya (RAISC) i la base de dades sobre població diana del Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones, ha estat possible detallar el grau de cobertura de l'ajut segons la codificació territorial de les seves persones beneficiàries.

A L'Annex 2 es detalla el nombre de persones beneficiàries per província, la població objectiu i com s'han dut a terme els càlculs de cobertura.

Taula 7. Relació de persones beneficiàries de l'ajut extraordinari per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu segons la identificació territorial

Província	Cobertura	
	Març de2021	Juliol de2021
Barcelona	65%	74%
Girona	82%	89%
Lleida	69%	67%
Tarragona	101%	130%
Total	69%	79%

Nota: les dades de càlculs de cobertura s'han d'interpretar de manera cautelosa, ja que les dades de població diana (denominador) només estan disponibles per a les persones en ERTO i no per a les persones amb contracte fix discontinu. Per contra, les dades de les persones beneficiàries (numerador) sí que inclouen les persones amb contracte fix discontinu, però no es pot separar quines corresponen a un ERTO i quines a un fix discontinu.

Idees transversals i generals als tres ajuts

En el cas de l'ajut extraordinari per als **sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment de llocs treball en ERTO**, hi ha una majoria àmplia dels actors entrevistats que opina que **el grau de cobertura ha estat alt** i que **tothom que el va demanar l'ha rebut**. En contrast, aquest consens no existeix per als dos ajuts restants, l'ajut **extraordinari per a persones autònomes** i l'ajut **extraordinari per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu**. Dins d'aquests, hi ha discrepàncies entre els diferents actors sobre el grau de cobertura aconseguit: els responsables dels departaments impulsors defensen en els tres casos que els ajuts han tingut un nivell elevat de cobertura.

D'altra banda, hi ha una **valoració molt positiva del registre previ** per aquells ajuts on es van desplegar i es considera que és una innovació a mantenir en futures convocatòries.

4.2 Suficiència

En aquest apartat es tracta la qüestió de la suficiència econòmica dels ajuts tant des del punt de vista pressupostari com pel que fa als imports atorgats.

Ajut extraordinari per a persones autònomes (convocatòries de desembre de 2020 i març de 2021)

La Generalitat i altres organismes públics que van dissenyar, gestionar o donar suport en la implementació de l'ajut

Des del Departament d'Empresa i Treball expressen que en el primer moment d'incertesa es va optar per fer ajuts sectorials i generalistes, amb la idea de passar a fer ajuts de solvència després de l'estat d'alarma. Manifesten que **en aquell moment de necessitat es van activar molts recursos d'una forma ràpida** i que posteriorment se n'han activat molts d'altres per acompanyar a persones autònomes.

Consideren que **gràcies al registre previ els recursos es van poder adaptar a les necessitats** del col·lectiu i en aquest sentit **consideren que els recursos van ser suficients**, tenint en compte que aquest ajut tenia un caràcter complementari d'altres ajuts de caràcter sectorial.

Des del Departament es va tenir cura que programes que impulsaven ells mateixos no se solapessin entre ells. En aquest sentit, en la primera fase es van excloure específicament de les bases als beneficiaris de les rendes de subsistència del negoci de joves, inscrits en el marc de Garantia Juvenil. Altrament, consideraven que, si un ajut no estava pensat per a la mateixa finalitat, no hi havia inconvenient que fos complementari.

Altres institucions i entitats representatives

No hi ha consens entre les entitats entrevistades sobre la suficiència dels recursos destinats a aquest ajut.

Algunes entitats consideren que ha estat insuficient, ja que la persona autònoma ha viscut a base d'estalvis, del suport que hagi pogut tenir o endeutant-se. Entenen que l'objectiu podia ser arribar a més gent amb uns recursos limitats, però tot i això opinen que els recursos destinats no han estat suficients.

Aquestes entitats opinen que els 2.000 euros de l'ajut eren insuficients en el context en què es van donar i que aquests ajuts no van contribuir a salvar negocis, tot i que *“Ha ajudat a alguns a tenir una mica menys de penúria”*. Creuen que **els ajuts van servir per tancar forats** i que no s'han malgastat, que **han anat a cobrir deutes i préstecs**, però que donat que el problema que hi havia era el de la pròpia subsistència (pagar quotes, consums, etc.) aquests diners **no s'han destinat en cap cas a canvis de l'organització productiva**. Consideren que **és un gest per ajudar** i que la Generalitat té recursos limitats. Afegeixen que tot i que hi ha hagut altres ajuts aquests han estat insuficients.

“Dos mil euros no dona per res, no dona per res actualment. Vull dir que és... vull dir, Bueno, està bé, és un gest [...] Si tu em diguessis ‘escolta han sigut dos mil euros mensuals o dos mil euros cada dos mesos o mil euros mensuals’ et diria, Bueno, no sé, a lo millor hagués donat per a algo. Però, clar, dos mil euros en una partida única en un procés que han trigat entre una cosa i l'altre 18 mesos, amb els seus daltabaixos, evidentment és totalment insuficient.”

En la postura contrària trobem a **altres entitats que creuen que es va voler arribar al màxim nombre de persones i que l'import resolgués alguna cosa**. Remarquen que el repte estava a equilibrar el nombre de persones beneficiàries i l'import de l'ajut. En aquest sentit, indiquen que el primer ajut (abril de 2020) van ser uns 800 € que van arribar a unes 9.000 persones, cosa que no va acabar aconseguint ni una cosa ni l'altra, però que en els ajuts successius es va trobar un bon equilibri. Expressen que cada ajut es dissenyava tenint present que hi hauria un altre en uns mesos. **Així i tot, manifesten que els imports haurien d'haver estat progressius**, i no homogenis, per ajudar més a les persones que més ho necessitaven.

Una de les organitzacions entrevistades considera que va ser un error no fer que l'ajut estigués exempt de tributar.

Població objectiu de l'ajut

Va haver-hi diferents opinions al **grup de discussió de persones autònomes** sobre el grau de suficiència que suposava l'ajut. Mentre que **algunes de les persones participants apuntaven que qualsevol ajut és bo** i que aquest era d'una quantia superior a la d'altres ajuts existents (per exemple, els d'alguns ajuntaments), **altres consideraven que es va quedar curt** pel grau de dificultat que tenia demanar-lo, i que va ajudar a alleugerir costos, però que no cobria totes les pèrdues ni molt menys.

Respecte a altres ajuts com els de l'Estat, les mútues o els ajuntaments consideren que els imports t'ajudaven en aquell moment, però després "ho pagaves car" amb la declaració de la renda. Es va posar de manifest que les persones beneficiàries van tenir **problemes amb la declaració de la renda a posteriori**, ja que no es va avisar enlloc que l'ajut s'hagués d'afegir a la declaració, ni aquest apareixia a l'esborrany.

Creien que suposava "un ajut per avui, però un problema per demà". I remarquen que **els ajuts no haurien d'estar tan centrats a donar diners, sinó en reduir costos.**

"Els autònoms estem molt maltractats. Molt. Som un país que maltracta a un col·lectiu... que maltracta a un col·lectiu que és molt important per a aquest país. [...] i ens penalitzen en tot. [...] Som un col·lectiu que estem maltractats i un cop que ens donen un ajut ... em sembla molt malament que no et diguin que l'ajut... bueno, que no t'avisin que ho has de ficar a la renda, que a l'esborrany de la renda no et surti... Que sembla com de mala fe perquè [...] tothom sap que ens han donat un ajut i [...] em sembla com un engany, no? Ara et dono diners, ara te'ls trec."

Què és una mútua de persones autònomes?

Segons la definició de proporcionada per la Llei 35/2014, de 26 de desembre, per la qual es modifica el text refós de la Llei General de la Seguretat Social en relació amb el règim jurídic de les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social, "les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social són associacions d'empresaris constituïdes mitjançant autorització del Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social, que tenen per finalitat col·laborar en

Què és una mútua de persones autònomes?

la gestió de la Seguretat Social, sota la seva direcció i tutela, sense ànim de lucre i assumint els seus associats responsabilitat mancomunada.”¹

Durant la pandèmia es van desplegar prestacions econòmiques de cessament d'activitat per a persones autònomes amb motiu de la COVID-19 (Art.13.1, Reial Decret-Llei 30/2020), que suposaven una quantia rellevant, del 50% de la base mínima de cotització.

Pel que fa a les persones participants del **grup de discussió de persones gestores**, consideren que **els recursos destinats van ser insuficients**. Tot i això, valoren que **els ajuts de la Generalitat han ajudat a resistir l'impacte** dels efectes de la pandèmia, però deixen clar que aquests **han tingut un rol secundari respecte a altres ajuts estatals**.

La suficiència dels ajuts extraordinaris per a persones autònomes està fortament discutida entre els diferents actors entrevistats. Per un costat, els responsables del Departament de Treball, Famílies i Afers Socials opinen que gràcies al registre previ es van poder destinar recursos suficients, tenint en compte el caràcter complementari de l'ajut. D'altra banda, tant entitats com gestors i persones autònomes entrevistades opinen que els imports atorgats van ser insuficients per complir amb el seu propòsit de mitigar l'impacte de la COVID-19 i de les restriccions en la seva activitat econòmica. Així i tot, alguns d'ells valoren positivament l'ajut com a gest polític per part de la Generalitat.

Ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment de llocs de treball en ERTO

La Generalitat i altres organismes públics que van dissenyar, gestionar o donar suport en la implementació de l'ajut

Des del **Consorti de Comerç** s'explica que tant les quanties de 2.000 euros per persona treballadora en ERTO com els topalls màxims de 30.000 euros per

¹ <https://www.boe.es/eli/es/l/2014/12/26/35>

empresa es van fixar en funció de l'univers estimat i del pressupost disponible, jugant a quadrar aquests elements.

Consideren que aquestes **són quantitats adequades** perquè s'arribava a **cobrir fins a 15 treballadors o treballadores** en ERTO, la qual cosa suposava **el 100% del personal d'una microempresa i un volum rellevant d'una petita empresa**

Defensen que **es va donar liquiditat en un moment clau** de manera molt ràpida i que, per tant, **es va aconseguir l'objectiu que es pretenia**.

Altres institucions i entitats representatives

Les persones entrevistades representants d'associacions empresarials o de cooperatives de treball es mostren convençudes que **l'ajut va contribuir a mantenir llocs de treball** en proporcionar liquiditat en un moment en què la situació de les tresoreries era dolenta.

Hi ha consens entre els actors entrevistats en aquest punt: amb excepcions puntuals, **els diners rebuts no es van fer servir per reconversions de la producció sinó principalment per al pagament de proveïdors**. Les entitats entrevistades no consideren que l'import atorgat fos suficient, però, tot i això, afirmen que l'orientació era l'adequada.

Creuen que s'ha après dels errors de la gestió de la crisi del 2008 i que gràcies a això **s'ha volgut evitar que es produïssin cadenes d'impagaments**. Saben que hi ha negocis que han hagut de cessar la seva activitat, però apunten que **la mortaldat empresarial ha estat molt més baixa que a l'anterior crisi**.

Població objectiu dels ajuts

Pel que fa a la suficiència de l'ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment de llocs de treball en ERTO, una de les persones participants indica que **aquest va ser l'únic ajut "amb cara i ulls"** i l'únic que va donar **un import prou alt per tenir un impacte i permetre no endeutar-se més**. Tot i això, matisa que, en la seva opinió, **l'ajut no els ha salvat de res** i que només han pogut tirar endavant rebaixant-se el sou o treballant de forma gratuïta.

Un altre receptor de l'ajut opina que **si només fos per la pandèmia no hi hauria problema**, però que amb els esdeveniments posteriors (la guerra d'Ucraïna, la pujada de la inflació, etc.) no sap si serà suficient. En general, el sentiment és que **va servir només per a cobrir despeses d'aquell moment**, però que en cap cas va ser suficient.

Les principals **mesures complementàries** que comenten les persones receptors de l'ajut són la **condonació del pagament de la Seguretat Social**, les línies de **crèdit de l'ICO** i **altres ajuts de la Generalitat** de Catalunya.

Pel que fa a la suficiència de l'ajut per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment de llocs de treball en ERTO, no hi ha consens entre els actors entrevistats. Mentre que des del CCAM es defensa que les quanties i els topalls eren adequats, les entitats representatives i les empreses receptors entrevistades no comparteixen aquesta visió. Tot i això, entitats, cooperatives i empreses valoren que l'enfocament era adequat. Pel que fa a l'ús dels diners rebuts, els diferents actors coincideixen en el fet que principalment es van destinar a despesa corrent i no a realitzar noves inversions.

Persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu (convocatòries de març i juliol de 2021)

La Generalitat i altres organismes públics que van dissenyar, gestionar o donar suport en la implementació de l'ajut

Des del Departament d'Empresa i Treball es considera que **els recursos assignats a l'ajut van ser suficients**, ja que **els recursos totals no es van esgotar**. El motiu, argumenten, va ser **la introducció del registre previ que va permetre conèixer amb antelació el volum** de persones sol·licitants aproximat i va permetre adaptar els recursos a la demanda real.

Expliquen que **en la primera convocatòria de l'ajut es van canalitzar a través del Fons Social Europeu (FSE)** i això provocava que un dels objectius fos que l'import rebut amb l'ajut, sumat a altres imports rebuts, no superés el que s'ingressava treballant abans de la pandèmia (per requisits de l'FSE). Tot i això, creuen que en la primera convocatòria possiblement es va donar aquest cas per a alguns treballadors o treballadores per la combinació dels ajuts de la Generalitat, del SEPE i de les mateixes empreses. Consideren que

aquest llindar es traspassava sobretot en les rendes més baixes i no pas en les més altes. Per aquest motiu les convocatòries següents **es van treure de l'FSE**.

De cara a definir els imports que s'atorgarien, es va calcular un mòdul (import per dia) i partint d'aquests es van passar a trams. Aquest mòdul el va calcular el SOC, que té un servei que es dedica a fer aquests càlculs seguint les regles de l'FSE.

Altres institucions i entitats representatives

Les entitats entrevistades estan d'acord en el fet que **es podia haver anat més lluny en l'ajut, ja fos amb una major granularitat**, que compensés de manera més diferenciada els ERTO de diferents durades, **o amb una major progressivitat**, de forma que es compensés amb més diners a les persones treballadores amb ingressos més baixos. Tot i aquestes discrepàncies, consideren que l'ajut va ser una bona mesura.

També pensen que **les persones treballadores d'alguns sectors, com el de l'hostaleria, s'han vist especialment afectades** per la reducció d'ingressos, donat que cotitzar per menys hores de les realment treballades és una pràctica molt comuna entre les empreses del sector. Per aquest motiu, aquestes persones treballadores no estarien perdent el 30% del seu salari en passar a ERTO, sinó una porció superior perquè una part del seu salari ja la percebien de forma no declarada abans de la pandèmia i, per tant, aquesta no seria compensada en els ERTO del SEPE. Creuen que **els ajuts haurien d'haver compensat més a qui tenia ingressos més baixos** per aquesta o altres circumstàncies.

“Des del nostre punt de vista [els recursos destinats] no eren suficients i una de les nostres queixes [...] és que hi ha hagut molta diferència entre el pressupost que hi havia per ajudar a empreses i persones autònomes i el pressupost que hi havia per ajudar a treballadors i treballadores. [...] Ha sigut l’ajut que ha tingut menys pressupost i estàvem parlant de situacions de molta vulnerabilitat [...] hi ha gent que tenia estalvis o que té salaris alts i que el 70% de la seva base reguladora els permetia viure uns mesos, i hi ha altres persones doncs que no, sobretot aquelles que portaven en situació d’ERTO des del minut 1 de la pandèmia, [...] la gent que treballava als hotels, gent que ha estat al voltant de dos anys en situació d’ERTO.”

“Són ajuts que els ha anat bé, però que no els ha solucionat la problemàtica. [...] Hem tingut trucades de molta gent que ens deia que no arribava a final de mes, que tenien 20 euros al compte i que ja no sabien què fer [...]. S’han viscut situacions molt desesperades, de moltes persones que han patit molt i, en aquest cas, la Generalitat per una banda arriba tard [...] i quan hi ha gent que estava en una situació de patiment, perquè no és el mateix estar un mes en situació d’ERTO que estar-hi un any. Arribem tard i a part la quantitat doncs és una quantitat molt minsa per poder abordar la situació de la diferència de salari que s’estava deixant de percebre per part de moltes persones.”

Opinen que **no hi ha hagut mesures que hagin duplicat l’ajut**, o almenys no en tenen constància. Sí que recalquen que **hi ha hagut ajudes que l’han complementat**, sobretot la pèrdua econòmica i les dificultats a escala familiar: hi va haver **ajudes socials de diverses administracions locals** que han ajudat en aquest moment de pèrdua salarial.

Expliquen que molta gent ha fet servir els **estalvis o altres ajudes municipals per resistir mentre arribaven** els ajuts.

Població objectiu de l’ajut

Pel que fa a les persones receptores de l’ajut entrevistades, **totes comenten que els van servir per estalviar**.² També comenten que tot i que en el moment de rebre’l no van tenir problemes, **a l’hora de declarar-lo en la**

² Nota tècnica: Cap de les persones entrevistades tenia càrregues familiars en el moment dels ajuts.

declaració de la renda els va costar molt saber com s'havia de fer; fins i tot van haver de retornar diners per haver-lo rebut.

Una de les persones entrevistades va manifestar que considerava **que l'import era completament insuficient**. Opinava que si “*moltes vegades un sou no et dona per viure dignament, l'ajut encara menys*”. També va afirmar que tot i que l'ajut podia anar bé per estalviar una mica més si tenies una bona situació econòmica, si havies de pagar un lloguer estant en situació l'ERTO i no t'arribava, l'ajut no et cobria res.

Aquesta persona creu que l'ajut no va arribar a qui més el necessitava perquè estava treballant “en negre”, sense contracte o amb un contracte de poques hores. Explica que coneix **gent que treballava a l'oci nocturn, que estava amb contractes de 10 hores setmanals** (treballant-ne més de forma irregular) i que, **quan va arribar la pandèmia, l'ERTO i els ajuts no cobrien les pèrdues d'ingressos**.

Els participants assenyalen que **l'únic inconvenient de l'ajut el van tenir després amb la declaració de la renda**, ja que han hagut de pagar més de forma imprevista perquè no van advertir-los que s'havia d'incloure en l'esborrany manualment ni com s'havia de fer.

Per a l'ajut extraordinari per a les persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu, no hi ha consens sobre la seva suficiència. Per una part, el Departament de Treball, Famílies i Afers Socials, així com el SOC, defensen que les quanties eren fixades segons els criteris del Fons Social Europeu (FSE). En la posició contrària trobem a les entitats i persones receptores entrevistades que opinen els ajuts van ser insuficients, especialment per a les persones treballadores amb menors ingressos i

Idees transversals i generals als tres ajuts

Hi ha una clara divergència en la percepció sobre la suficiència dels ajuts. **Els actors de la Generalitat i altres organismes públics** que van dissenyar, gestionar o donar suport en la implementació de l'ajut **defensen que els recursos assignats van ser suficients**, en especial en aquells ajuts que disposen de registre previ, ja que, segons argumenten, es va adaptar el pressupost a la demanda. Argumenten també que els ajuts eren complementaris a altres de més ben dotats (ERTO) o sectorials (en el cas dels

ajuts extraordinaris per a persones autònomes i empreses) i que, per tant, no era la seva funció cobrir la totalitat de les pèrdues.

Per contra, **els actors d'altres institucions o entitats representatives** o els receptors i gestors dels ajuts tendeixen a defensar que **les quanties atorgades eren insuficients** per a cobrir els objectius dels ajuts, ja que no compensaven les pèrdues d'ingressos provocades per la situació de pandèmia i les restriccions imposades des de les administracions.

4.3 Funcionament tècnic

En aquest apartat s'exploren les qüestions més estrictament tècniques de la sol·licitud i la tramitació dels ajuts, així com les dificultats i barreres tecnològiques o burocràtiques que hagin pogut aparèixer en el procés.

Ajut extraordinari per a persones autònomes (convocatòries de desembre de 2020 i març de 2021)

La Generalitat i altres organismes públics que van dissenyar, gestionar o donar suport en la implementació de l'ajut

Des del Departament d'Empresa i Treball, **consideren que el disseny i el desplegament de l'ajut va ser un èxit** donades les circumstàncies, en què el cos tècnic estava a casa amb grans dificultats per treballar i coordinar-se entre equips i departaments.

Tenint en compte la urgència de la situació, **es va optar per criteris molt senzills per tal d'agilitzar la tramitació** i l'atorgament de l'ajut. Indiquen que, des del seu punt de vista, els ajuts es van atorgar de manera molt ràpida.

Des del Departament d'Empresa i Treball s'expressa que **es va treballar conjuntament amb els serveis tecnològics**, de manera que es treballava simultàniament en els criteris i en els formularis. Es considera que, tot i que sempre hi haurà un petit biaix tecnològic, **els ajuts eren molt accessibles**.

Per contra, les persones del CTTI i les responsables del TAIS entrevistades per a aquest estudi assenyalen **dèficits de comunicació durant el disseny i el desplegament** dels ajuts estudiats i apunten que els dissenys dels ajuts extraordinaris sovint no tenien prou en compte la gestió tècnica, tot i que

aquesta opinió es va expressar de forma genèrica i no per a cap ajut en particular.

Des del **012 es va donar molta informació als ciutadans** sobre com s'havien de fer les sol·licituds. Hi ha l'opinió generalitzada entre els actors entrevistats que a l'**apartat de preguntes freqüents (FAQ), gestionat pel 012, s'explicava molt bé com demanar-los** i expliquen que aquest es va anar actualitzant i completant amb les consultes que els hi anaven arribant. La pàgina web de tràmit d'ajut estava molt ben dissenyada i molt pautada. Apunten també que **el sistema d'identificació digital idCAT Mòbil va ajudar molt** a reduir les dificultats de la tramitació en línia.

Manifesten que **va ser una experiència molt estressant pels i per les treballadores públiques**; hi havia una pressió molt gran i es va fer un esforç grandiosos per part de tothom per tal de tirar els ajuts endavant.

Altres institucions i entitats representatives

Les entitats entrevistades sobre l'ajut extraordinari per a persones autònomes assenyalen que **no han rebut cap queixa del seu funcionament tècnic** i consideren que **el procediment per demanar-lo era molt senzill**.

Des del **Síndic de Greuges apunten que es va recomanar dotar-se de mecanismes que garantissin la igualtat de condicions d'accés** a tots els sol·licitants de l'ajut arran dels problemes derivats de la convocatòria de novembre de 2020, de concurrència competitiva, quan molta gent va quedar fora per problemes tècnics o esgotament del pressupost.

Valoren positivament el registre previ, la declaració responsable i el fet que els ajuts no fossin per concurrència competitiva, factors que consideren que han facilitat la sol·licitud i permès fer una bona previsió de les necessitats a cobrir.

Així mateix, es valora positivament l'existència d'un apartat de preguntes freqüents per resoldre dubtes (FAQ), que s'anava actualitzant segons les demandes que s'anaven rebent tant a l'administració com a algunes de les entitats representatives del treball autònom (d'altres no van participar).

De què parlem quan parlem de declaració responsable?

Durant els ajuts extraordinaris desplegats en el marc de la resposta de les institucions públiques a la COVID-19 es va introduir un mecanisme pel qual les administracions podien fer comprovacions *ex-post* del compliment dels requisits per part de les persones o empreses sol·licitants. Per fer-ho, les persones o les empreses sol·licitants havien de signar una declaració responsable on certificaven que complien tots els requisits de l'ajut.

Aquesta declaració, conjuntament amb una comprovació dels requisits bàsics via registres i bases de dades administratives, permetia rebre l'ajut sense haver d'entregar documentació addicional. Posteriorment a l'atorgament, se sol·licita aquesta documentació a una mostra del conjunt de persones receptores i es fan les comprovacions pertinents. En cas d'incompliment dels requisits, la persona o l'empresa receptora hauria de retornar els diners amb interessos.

Encara no hi ha evidència sobre els resultats d'aquesta eina, ja que no es pot fer una valoració fins que no es finalitzi l'expedient.

Població objectiu de l'ajut

Els participants en el grup focal de persones autònomes expliquen que van gestionar ells mateixos la sol·licitud de l'ajut i, tot i que declaren no recordar el registre previ, coincideixen en el fet que és una bona iniciativa. En termes generals, consideren que el procediment de la sol·licitud era senzill.

“Jo, per exemple, sí que recordo haver trucat a Asepeyo [mútua de la participant] però a ‘la Gene’ no. ‘La Gene’ era molt fàcil [...]. A Asepeyo sí que recordo haver trucat i a l'ajuntament sí que recordo haver trucat. [...] Però jo la Generalitat no recordo... o sigui recordo que em va arribar l'enllaç, em vaig ficar, vaig enviar la documentació... Que a més com la tenies molt a mà, no? Perquè era una cosa bastant recurrent, havies d'anar enviant-ho a altres entitats. Jo no ho recordo gens difícil, ara [...] si no estàs dins d'un ofici digitalitzat, suposo que és més complicat.”

Pel que fa a la **declaració responsable**, hi ha **consens entre les persones participants en el fet que és un bon procediment** perquè agilitza el procés. **No destaquen cap dificultat burocràtica ni tecnològica** i en el seu cas consideren que l'ajut va arribar ràpidament donades les circumstàncies.

Les persones participants del **grup de discussió de gestores professionals** destaquen que **la pàgina web de la Generalitat de Catalunya és de les**

millors, perquè permet tramitar els ajuts de forma molt àgil i tot manté un mateix format coherent. Demanen que quan els ajuts estiguin dirigits a la població general, i no a professionals com ells, es faci servir un **llenguatge més planer i accessible** en la redacció de les bases.

Els actors de tots els nivells entrevistats coincideixen en el fet que els ajuts extraordinaris per a autònoms eren senzills de tramitar i molt accessibles. Es valora positivament la creació d'un apartat de preguntes freqüents que s'anava actualitzant així com les innovacions introduïdes pel registre previ i la declaració responsable. Les gestores professionals entrevistades posen en valor l'alta qualitat de les pàgines web dels ajuts de la Generalitat de Catalunya.

Ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment de llocs de treball en ERTO

La Generalitat i altres organismes públics que van dissenyar, gestionar o donar suport en la implementació de l'ajut

Pel que fa al funcionament tècnic, des del Consorci de Comerç consideren que **els principals aspectes positius han estat la comprovació *ex-post* dels requisits, la mobilització massiva de personal i com tothom es va bolcar** perquè l'ajut sortís com més ràpidament millor, **i les declaracions responsables** que empraven uns **formularis molt fàcils i entenedors**. Tenen la percepció que, en general, les empreses ho van trobar molt fàcil.

D'altra banda, creuen que **les principals dificultats amb les quals es van trobar** des de les administracions públiques **van ser la falta de personal i d'equips**, i assenyalen que "*tothom va haver de fer moltes hores extres*". Comenten que tenien el mateix personal que per gestionar un ajut amb un pressupost 25 vegades més petit i que això va provocar grans dificultats.

“Teníem pocs equips. [...] Aquí tothom es va arremangar i faltaven recursos. [...] El volum de subvencions i ajuts que va gestionar el CCAM amb el seu personal [...] va passar de 17 milions de pressupost a 400 [...] amb el mateix personal. Vull dir que aquí la gent va fer un esforç molt important.”

“Hi va haver una motivació del 200%. [...] Això vol dir hores de gent [...] que estava donant hores per fer-ho al més ràpidament possible i col·laboracions externes de gent del Departament.”

Respecte als aprenentatges adquirits durant la pandèmia, tot i que la llei ara ja no permet fer la comprovació *a posteriori*, creuen que altres aspectes com la **contenció a l'hora de demanar documentació o la simplificació dels procediments** ja han entrat en la cultura del Consorci i del Departament.

Remarquen que la pandèmia ha obert la porta de la transformació digital i que va obligar a fer una adaptació en temps rècord i un canvi de paradigma i de filosofia de treball, no només dels ajuts sinó també del funcionament de l'administració en general.

Altres institucions i entitats representatives

Des de **les entitats entrevistades** destaquen que la Generalitat, en general, i el Departament d'Empresa i Treball, en particular, han fet un **gran esforç perquè tots els tràmits siguin telemàtics**. Fan la reflexió que fa un temps no es podia fer gairebé cap tràmit en línia i valoren que amb la pandèmia s'ha avançat molt. Tot i això, asseguren que costa moltíssim connectar telefònicament amb la Direcció General d'Economia Social, malgrat que es va habilitar un correu de consultes.

Els actors entrevistats expressen que, tot i que els primers dies dels ajuts sempre són molt caòtics, **els problemes s'han anat arreglant al llarg de la gestió** de l'ajut. **Valoren positivament la introducció de la declaració responsable i la comprovació *ex-post*** i en general creuen que la tramitació no va ser complicada.

Consideren que el Departament treballa bé en això i **valoren positivament el fet que es pengessin les FAQ**. Destaquen que el Departament d'Empresa i Treball va fer un gran esforç per facilitar el procediment.

Les entitats entrevistades apunten que les entitats van tenir **un rol fonamental en pressionar a les administracions perquè es convoquessin aquests ajuts**. També que van tenir un **important paper en la difusió de la informació**; de fet, les entitats entrevistades expliquen que van estar mirant totes les convocatòries diàriament i que, per tant, **no hi va haver problemes per difondre informació**. A més, una de les persones entrevistades remarca que durant el confinament tothom estava molt pendent de totes les novetats.

Finalment, es creu que **l'administració hauria de treure més profit de les entitats per aconseguir un *feedback* que pel seu compte els hi és molt difícil d'obtenir**. Opinen que l'administració ha de ser més proactiva. Una de les entitats explica que de vegades s'ha passat una enquesta interna i en quatre o cinc dies ja tenien una mostra molt substancial de respostes. Opinen que **la simbiosi entre l'administració i les entitats hauria de ser més ràpida i intensa**.

Població objectiu de l'ajut

Les persones receptores de l'ajut entrevistades expliquen que **van gestionar elles mateixes la sol·licitud de l'ajut** i assenyalen que **els hi va ser molt senzill fer el tràmit**. Tot i això, una de les persones entrevistades afirma que a l'inici de la pandèmia, durant el confinament, va tenir problemes amb els tràmits telemàtics perquè requerien firma electrònica i aquesta la tenia a la feina. Es queixa que es requeria tenir firma electrònica, però per obtenir-la el tràmit era presencial i les administracions pertinents estaven tancades. En tot cas, afirmen que no era un ajut difícil de demanar.

Pel que fa al **registre previ i la declaració responsable**, les persones receptores de l'ajut entrevistades consideraven que **permetien estalviar feina i interaccions** amb administracions i bancs. Ho veien com un sistema lògic, donada la urgència de la situació, tot i que una de les persones entrevistades va **mostrar preocupació per una possible falta de control dels**

diners públics (basant-se en que no havia rebut, en el moment de l'entrevista, cap requeriment de documentació).

Totes les persones entrevistades que han rebut aquest ajut coincideixen en el fet que **va arribar a temps donades les circumstàncies**.

Els actors entrevistats coincideixen en la facilitat de la sol·licitud de l'ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment de llocs de treball en ERTO, si bé les persones representants de l'administració entrevistades acusen la falta de personal i equips. Totes les parts consideren una bona innovació la introducció de la declaració responsable i el registre previ.

Persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu (convocatòries de març i juliol de 2021)

La Generalitat i altres organismes públics que van dissenyar, gestionar o donar suport en la implementació de l'ajut

Des del Departament d'Empresa i Treball i també des del SOC es valora molt positivament la gestió tècnica que s'ha fet dels ajuts extraordinaris perquè se'ls hi ha permès fer aquesta gestió fora dels canals i sistemes habituals, que consideren que acostumen a dificultar molt la gestió. En aquest sentit, sobre la gestió dels ajuts extraordinaris i l Tramitador d'Ajuts i Subvencions de la Generalitat (TAIS), expressen que haver tingut la llibertat de fer les tramitacions i els pagaments fora dels canals habituals els ha permès ser més àgils i eficients, el que posa de manifest els problemes de gestió que, en la seva opinió, es deriven de l'ús del TAIS en la resta d'ajuts i subvencions.

En contraposició a les seves crítiques al TAIS, creuen que **el registre previ va funcionar molt bé i que gràcies a ell no es van esgotar els recursos**.

També manifesten que tècnicament va **haver-hi problemes amb l'intercanvi de dades**. En aquest sentit, **en les primeres col·laboracions amb el SEPE** (traspàs d'informació sobre unes 90.000 persones per part de l'ens estatal) van tenir un nombre grandíssim de pagaments en comptes equivocats (per culpa de dades desactualitzades). En les convocatòries

següents es va incloure en el formulari un camp de compte bancari per evitar això mateix i es va prescindir de la sol·licitud de dades al SEPE, reemplaçant-la per la declaració jurada del sol·licitant.

“Hem pogut treure aquesta convocatòria, i les altres, [...] perquè les hem tret del TAIS, [...] perquè si arribem a fer-ho pel TAIS [...] no haguéssim donat n’hi una [...] perquè és un sistema que no va bé, que dona incidència a cada pas, que només que canvis una coma has de tornar a començar.”

“Quan anava a sortir l’altre ajut d’autònoms, el primer ajut d’autònoms, ens van dir ‘escolta, pagueu per fora del TAIS’ [...]. Aquest sistema de pagar per fora del TAIS, de no pagar pel sistema instaurat per la Generalitat de Catalunya, és el que ha assegurat el pagament [...] i és el que ha obligat a un treball transversal de la gent d’Economia amb la gent d’Intervenció amb la gent del Departament [de Treball] [...] i entre nosaltres i una sèrie d’actuacions, per dir-ho d’alguna manera, una mica personals, que estaven fora del sistema tradicional o del sistema instaurat per pagar una convocatòria.”

“La convocatòria va sortir [...] i el mateix dia ja estaven els arxius per fer el pagament i si ho haguéssim fet pel TAIS [...] possiblement ara mateix estaríem pagant la primera [convocatòria].”

Altres institucions i entitats representatives

Des de les entitats comenten que **els ajuts del març de 2020 no es van pagar a temps pels problemes amb el SEPE**, ja que la dificultat per quadrar dades del SEPE i del SOC va complicar el pagament i no va ser àgil. Després dels problemes amb la primera convocatòria, **es va redissenyar i s’ha pagat a temps**.

Així mateix, afirmen que **la posada en marxa d’aquests ajuts per ERTO va arribar tard**, un any després que comencés la pandèmia i quan altres CCAA ja havien creat ajuts similars. Pensen que **el problema va residir en l’acord polític o, precisament, en la falta d’aquest**.

Valoren que **el procés de sol·licitud era accessible i senzill** per a persones que estiguessin acostumades a fer servir mitjans telemàtics. Inicialment **els preocupava l’aspecte de la signatura digital, però valoren que no va acabar sent un problema**. Consideren que es va fer una bona previsió tècnica.

Finalment, creuen que **la difusió ha funcionat bé**. Expliquen que **als agents socials se'ls avisava amb antelació** des de la Generalitat de l'elaboració i la publicació de les infografies explicatives **perquè poguessin fer-ne difusió pels seus propis canals**.

Des de les entitats valoren molt positivament la inscripció prèvia amb

“En situacions excepcionals l'administració ha de ser conscient que més que la quantitat és que els ajuts arribin a temps a les persones, i, per tant, hem de donar una confiança a la població i després una comprovació administrativa dels ajuts.”

declaració responsable.

Una de les entitats entrevistades **critica el paper que va tenir el Govern de la Generalitat**, ja que consideren que no va desenvolupar cap mena “d'escut social” en comparació amb altres administracions autonòmiques. Defensen que, tot i les dificultats pressupostàries, que poden entendre, **la Generalitat té unes competències i les ha d'executar**.

Respecte al **diàleg social en el marc d'aquests ajuts, expliquen que han estat participants del disseny, el tipus d'ajut i la forma de dur-lo a terme, i valoren que aquesta és la fórmula correcta**, més enllà del fet que algunes de les seves preferències no fossin recollides en el disseny final.

Assenyalen que també **han tingut un paper de difusió i de resolució de dubtes a través de les xarxes d'assessorament pròpies** i d'un sistema de consulta en línia.

Població objectiu de l'ajut

Les persones sol·licitants de l'ajut entrevistades consideren que **el procediment de sol·licitud era prou senzill i, més enllà de dubtes puntuals, no van tenir problemes** de tipus tecnològic ni burocràtic.

Un dels entrevistats, amb experiència prèvia demanant altres ajuts i subvencions tant de la Generalitat com d'altres administracions, **opina que ha estat una millora perquè ha contribuït a agilitzar el tràmit**: “*És una cosa que s'hauria de fer més sovint si es vol que els diners de l'ajut en compleixin el propòsit, si no els diners passen a ser un premi d'una cosa passada.*”

Pel que fa als aspectes tècnics de l'ajut extraordinari per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu, els agents entrevistats coincideixen en el fet que el procediment de sol·licitud era senzill i accessible. Hi ha una valoració positiva del mecanisme de registre previ i, amb l'excepció dels problemes de pagament de la convocatòria de novembre de 2020 per errades en les dades transferides pel SEPE, es considera que les resolucions i els pagaments es van fer de forma àgil.

Idees transversals i generals als tres ajuts

Hi ha consens entre els actors dels diferents nivells en el fet que **els procediments per demanar els diferents ajuts estudiats eren senzills** i que la tramitació i el pagament es va fer de forma àgil, amb la notable excepció del primer pagament de l'ajut extraordinari per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu, en què es van produir molts errors i retards. També estan d'acord en el fet que **tant el registre previ**, en aquells ajuts en els quals existeix, **com la declaració responsable suposen innovacions positives** pel que fa a aquest tipus d'ajuts, i consideren que els aprenentatges d'aquest ajut s'haurien de traslladar a futures convocatòries.

Per part dels receptors que són persones físiques (persones autònomes, ERTO) també s'ha manifestat que rebre l'ajut els ha suposat problemes a l'hora de fer la declaració de la renda.

Aspectes TIC de les convocatòries estudiades: El rol del CTTI

Des del Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació (CTTI) de la Generalitat de Catalunya assenyalen que va haver-hi **dèficits de comunicació durant el disseny i el desplegament** dels ajuts estudiats i que els dissenys dels ajuts sovint no tenien prou en compte la gestió tècnica.

Els responsables del CTTI consultats manifesten que els usuaris de les àrees funcionals són lliures de configurar les seves convocatòries com ells considerin dins de la plataforma corporativa, però que **dependent de com les configurin poden arribar a dificultar la gestió**. Apunten la falta de formació en les àrees funcionals com un problema i remarquen que no s'ha de tenir en compte únicament la sol·licitud en si mateixa sinó també com es desplegarà la convocatòria contemplant la gestió tècnica que suposarà.

Aspectes TIC de les convocatòries estudiades: El rol del CTTI

Asseguren també que durant el desplegament dels ajuts extraordinaris per la pandèmia es va produir un grau de **desgast molt alt del personal del CTTI** i afegeixen que sovint es van sentir sols i van haver de prendre decisions que no eren de la seva competència.

Arran d'aquesta experiència, fan una sèrie de **propostes**.

- En primer lloc, demanen que s'adopti un marc de **disseny orientat a la gestió** o almenys que tingui en compte la gestió tècnica que s'haurà de fer de l'ajut. En aquest sentit, posen èmfasi en tenir clar des d'un bon principi quines **dades** s'hauran de demanar, quines **comprovacions** s'hauran de fer prèviament i quines *a posteriori*, i pensar des d'un principi en quines seran les **variables clau** per segmentar les dades (i així incloure-les en els formularis per facilitar la gestió massiva d'expedients). També assenyalen la importància d'una planificació de convocatòries que eviti que coincideixin el mateix dia aquelles amb un alt volum de sol·licitants per no sobrecarregar els sistemes ni haver d'implementar sales d'espera virtuals.
- Aprofundint en aquesta línia, proposen que el disseny dels ajuts es porti a terme per part d'**equips interdisciplinaris de principi a fi**, de manera que tots els punts de vista es tinguin en compte i que tots els actors implicats tinguin la informació necessària amb l'antelació suficient per poder dur a terme la seva feina correctament. Argumenten que si poden aconsellar en la fase de disseny de les bases, és més probable que es puguin aprofitar millor els recursos tecnològics, s'evitin les barreres tècniques i s'agilitzi la tramitació de l'ajut.

Recomanen tenir molt clares les dades mínimes necessàries per fer la valoració de tots els expedients i efectuar la concessió; quines coses s'han de comprovar abans de fer aquesta concessió i quines es comprovaran després. A partir d'aquí, dissenyar el formulari amb totes les dades que calgui. Tenir clar el volum d'usuaris; si és elevat, intentar fer el màxim de comprovacions *a posteriori*; fer mostreig, fer declaració responsable i facilitar el repartiment de l'import. Tenir clar aquest criteri i demanar les dades que permetin filtrar i fer blocs perquè llavors tota la tramitació sigui molt més àgil.

- Demanen també que es faci un esforç per **homogeneïtzar tant com sigui possible els ajuts i les comprovacions** necessàries, ja que tendir cap a un funcionament més homogeni i modular permet una major automatització i reutilització, que portarien a una major agilitat en la tramitació. Remarquen que, **si les comprovacions són homogènies i es té clar quines són, es poden automatitzar fàcilment i es poden reaprofitar**.

Aspectes TIC de les convocatòries estudiades: El rol del CTTI

- Finalment, demanen que **es racionalitzi l'ús del registre previ**. Això es deu al fet que, encara que es tracta d'una eina molt útil, és un mecanisme que requereix l'encreuament de dades amb fonts externes al sistema de la Generalitat de forma manual. En fer-se manualment fora del sistema, s'impedeix la traçabilitat de les accions i poden produir-se desalineaments amb el sistema financer en el moment de fer la càrrega manual de les dades en el Tramitador d'Ajuts i Subvencions (TAIS). És per aquests motius que demanen que **l'ús del registre previ es limiti a casos on estigui molt justificat**.

L'atenció a la ciutadania des del 012

Quan es va declarar l'estat d'alarma, el PROCICAT va fixar que el 012 tanqués el seu servei i que se centrés a resoldre únicament qüestions relacionades amb la COVID-19. A partir d'aquell moment, el 012 desplega un dispositiu extraordinari que es va mantenir obert de dilluns a diumenge i informa sobre tres coses:

- Gestió d'aspectes relacionats amb la COVID-19
- Qüestions de mobilitat i restriccions
- Atenció a col·lectius vulnerables mitjançant una línia especial

Durant la situació de pandèmia es dona informació sobre aquests temes a través d'atenció telefònica, de la plataforma web, de bots en aplicacions de missatgeria i de les xarxes socials. Expliquen que en aquells primers moments la gent els saturaven a preguntes, i per això es va començar a recollir internament una base de dades de preguntes més freqüents. Van decidir posar-la en obert per ajudar als ciutadans i a altres departaments. Expliquen que van crear una web anomenada Activem, on reunien tota la informació disponible i hi havia un cercador de llenguatge natural per consultar-la.

Des del 012 manifesten que la comunicació amb els departaments va ser tan bona com podia ser-ho en aquelles circumstàncies, posant èmfasi en el fet que en moments de volumetries tan altes de consultes els departaments els tenen més presents i fan més esforç per actualitzar la informació. Expliquen que ja es tenia una relació de treball propera i fluida amb la majoria dels departaments que han convocat ajuts, i assenyalen que les relacions existents s'han intensificat.

Tot i que expliquen que de vegades s'ha patit molt perquè no s'ha rebut la informació fins al mateix moment que s'ha publicat l'ajut, diuen que no ho perceben com una cosa que hagi funcionat malament, sinó que és fruit de la mateixa dinàmica del moment. Opinen

L'atenció a la ciutadania des del 012

que no es podia demanar en un context d'emergència que les coses es fessin d'una forma planificada i pensada.

Afegeixen que aquesta comunicació amb els departaments va ser en tot moment bidireccional i que des del 012 van poder detectar prematurament algunes situacions imprevistes a través de les preguntes de la ciutadania.

Expliquen que hi ha diferents fases de consulta d'un ajut. Quan surt el tràmit, es demana ajuda per poder fer-lo i sorgeixen tots els dubtes de tipus operatiu que pugui haver-hi, com “no sé descarregar el fitxer” o “no sé què posar en aquest camp”. Després hi ha un segon moment, un cop s'ha presentat la sol·licitud, en què les consultes passen a ser del tipus “en quin punt està això que és meu” i la ciutadania vol saber quan es publicarà la resolució i quan arribaran els pagaments.

4.4 Valor afegit

En aquest apartat es tracta amb els actors dels diferents nivells la qüestió del valor afegit i l'impacte percebut dels ajuts sobre les poblacions diana.

Ajut extraordinari per a persones autònomes (convocatòries de desembre de 2020 i març de 2021)

La Generalitat i altres organismes públics que van dissenyar, gestionar o donar suport en la implementació de l'ajut

Des del Departament d'Empresa i Treball es creu que **un aspecte important de l'impacte dels ajuts és aquell que ha tingut sobre la salut emocional** de les persones receptores, especialment pel fet que una administració pugui donar una resposta ràpida i eficient en un moment tan complex. Creuen que **els ajuts van donar un respir a molta gent**, cosa que valoren com a **molt important en moments d'incertesa** com els que s'estaven vivint.

En la seva opinió, els ajuts proporcionaven la flexibilitat de “tapar forats” d'allò que les persones receptores volien o necessitaven. A través de les preguntes i demandes rebudes a l'apartat de preguntes freqüents (FAQ), es va

detectar que **el principal ús era el de cobrir necessitats bàsiques de l'empresa.**

Sobre el col·lectiu de persones autònomes, específicament, creien que els ajuts hi van tenir un impacte més important que el que podien tenir sobre una empresa, ja que els aportava una petita base econòmica per mantenir-se en aquells moments difícils.

Altres institucions i entitats representatives

Algunes de les entitats representatives del treball autònom consideren que, a causa de l'escàs suport que hi ha hagut des del Govern central, **el gest de la Generalitat de fer aquests ajuts va ser reconfortant però insuficient** i que no ha ajudat a salvar persones autònomes. Apunten que **moltes persones autònomes es trobaven en una situació de subsistència** i no creuen que l'ajut hagi pogut mantenir el seu nivell d'ingressos, tot i que sí que segurament **han contribuït a la subsistència de la gent**. No han mantingut la seva activitat econòmica, però potser sí que els "*han ajudat a menjar*".

Altres entitats comparteixen aquesta visió general, però creuen que els ajuts sí que han contribuït a evitar tancaments d'activitat. Totes valoren positivament el fet que hi hagués diverses convocatòries, la qual cosa va permetre anar millorant successivament els ajuts. **Consideren que s'ha mostrat una voluntat real d'ajudar a les persones autònomes**. Com a aprenentatge, destaquen el fet de demostrar que "*sí que és possible fer-ho*", en el sentit que **la tecnologia permet fer uns ajuts més atomitzats que a la vegada afectin molta gent**, i creuen que s'ha demostrat que es pot fer i es pot controlar d'una altra manera.

Població objectiu de l'ajut

Els participants del **grup focal de persones autònomes** opinen que “*les xifres són tan petites que no li canvien la vida a ningú*” i que “*són ajuts interessants, però no marquen una diferència*”. Tot i això, reconeixen que **va tenir un impacte positiu sobre el seu estat d'ànim i els hi va aportar tranquil·litat**. Des del seu punt de vista, consideren que pot haver canviat la mentalitat de la gent a l'hora d'ordenar la documentació i de tenir la informació llesta en cas que s'hagi de demanar algun altre ajut, encara que en general consideren que l'ajut no els ha fet canviar les seves formes de fer.

“Sempre hi ha imprevistos, llavors l'has de deixar coses per a l'últim. ‘No puc canviar-me això, no puc renovar això, no tinc diners per fer-ho’ però per fi deia ‘Ostres tinc aquí un calaix per poder avançar pagaments’, que jo mai havia avançat pagaments. I, mira, així deixo pagat el pis, deixo pagats els subministraments i ja no m'he de preocupar aquest mes.”

“Com que no facturava i havia de pagar el lloguer, els col·legis dels nens, la universitat del gran, al final... bueno, per viure.”

“Són uns ajuts que la Generalitat no tenia per què donar-los, perquè qui els havia de donar era l'Estat els que va donar, no? [...] Es viu molt millor havent pagat la targeta de crèdit que no havent-la pagat.”

“Et senties recolzat, et senties que t'ajudaven. Vull dir que bé, en aquell moment tota ajuda era bona i era valorable.”

D'altra banda, les persones participants del **grup focal de persones gestores professionals** van assenyalar que els ajuts havien servit per “tapar forats” i pagar factures pendents.

Hi ha consens en el fet que el principal impacte d'aquest ajut ha estat de tipus emocional, de sentir que l'administració catalana es preocupava per la situació de les persones autònomes i demostrava una voluntat real d'ajudar-les, encara que es pugui considerar insuficient. A més a més, es valora positivament les innovacions introduïdes i es confia que serveixin d'aprenentatges per a futures convocatòries.

Ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment de llocs de treball en ERTO

La Generalitat i altres organismes públics que van dissenyar, gestionar o donar suport en la implementació de l'ajut

Des del Consorci de Comerç consideren que **el principal impacte ha estat proporcionar liquiditat a les empreses** que en aquell moment havien baixat molt la facturació (com les del sector hotel·ler, on la davallada era del 100%, per exemple), sumant amb les diferents línies sectorials. **El gran valor de l'ajut ha estat evitar que es perdessin els llocs de treball** i mantenir les empreses i el teixit productiu.

Sobre l'ús dels diners, pensen que les empreses els van poder utilitzar per allò que tinguessin necessitat, ja que no es demanarà en què es va gastar perquè no era objectiu de l'ajut. Estan segurs que **hi ha casos d'ampliacions, de reconversions o d'inversions, però no ho poden verificar**, i tampoc creuen que hagi de ser l'objecte de l'ajut fiscalitzar en què s'han gastat els diners.

“Es va fer en un moment i amb una rapidesa perquè el que els hi faltava, de fet, era liquiditat i, per tant, això els va ajudar a tenir tresoreria. I és més, això us ho comentaran també, suposo, que menys mal d'això perquè podien resistir dos mesos més o un mes més. És a dir, la gent estava com molt espantada a veure quant duraria i com aniria tot plegat. Per tant, crec que van anar... jo crec que van anar molt bé en aquest sentit. Que es va aconseguir l'objectiu que es pretenia. [...] Sobretot per la rapidesa.”

Altres institucions i entitats representatives

Els actors entrevistats consideren que, en general, tot i que “sempre pot semblar poc”, els ajuts que s'han rebut han anat bé per mantenir llocs de feina. Comparteixen la sensació que “*No ens han abandonat*”. Una de les entitats entrevistades remarca la importància de l'estat anímic de les persones empresàries i apunta que **els ajuts han tingut l'efecte psicològic de demostrar que hi havia suport a l'empresariat per part de les institucions**.

Hi ha consens en el fet que, tot i que tothom sempre necessita més, la valoració dels ajuts que s'ha anat convocant és positiva. Opinen que **al final l'administració té un pressupost limitat** i s'ha d'ajustar a allò que té.

Pel que fa a les entitats, creuen que la pandèmia ha tingut un impacte sobre la seva digitalització. El que les entitats han intentat fer és agilitzar molt la capacitat d'informar. Expressen que la intenció era que quan sortís un ajut l'associat o federat pogués tenir molt ràpidament una guia o un suport de com demanar-la. Algunes de les entitats entrevistades van decidir ajudar en situacions excepcionals a empreses que no són sòcies.

Població objectiu de l'ajut

El principal impacte de l'ajut percebut per part de les persones receptores entrevistades ha estat la millora de la seva solvència: es **valora que era l'únic ajut que s'ajustava correctament en "volum econòmic"**.

En segon lloc, les persones receptores de l'ajut entrevistades mencionen també el fet que l'ajut els hi va aportar una certa tranquil·litat econòmica en un moment d'incertesa i, així, va millorar el seu benestar emocional.

Els actors entrevistats es mostren satisfets amb la contribució de l'ajut als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment de llocs de treball en ERTO. Consideren que el seu impacte ha estat principalment donar liquiditat en un moment de necessitat, aportant tranquil·litat en un temps d'incertesa i contribuint a mantenir llocs de feina.

Persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu (convocatòries de març i juliol de 2021)

La Generalitat i altres organismes públics que van dissenyar, gestionar o donar suport en la implementació de l'ajut

Des del Departament d'Empresa i Treball i el SOC consideren que **l'ajut ha tingut un impacte sobre l'ànim col·lectiu**.

Destaquen, com a valor afegit, el fet que **és la subvenció més ràpida que s'ha donat per part de l'administració**, i que demostra que les coses es poden fer més ràpidament i millor.

“Encara que no et tregui de cap pena, és a dir, bueno... Tinc una administració que dintre de tot ha intentat fer alguna cosa. A partir d'aquí hi haurà gent que haurà considerat que eren pocs diners, altres, que n'eren molts, i altres pensaran ‘Per què no me'ls han donat a mi?’.”

Altres institucions i entitats representatives

Des de les entitats es valora que **el principal efecte** dels ajuts ha estat permetre **poder quadrar els comptes familiars**. Hi ha divisió entre les persones que creuen que l'impacte també ha estat econòmic per al conjunt de la societat, ja que aquests ajuts han anat directes per al consum de coses bàsiques, i les persones que pensen que no han tingut un impacte en l'economia, perquè el volum dels imports era molt petit i no s'han posat prou diners en circulació. Consideren que **els diners no han servit per fer petites inversions**, sinó que s'han destinat a “tapar forats” i al consum bàsic. Assenyalen que **hi havia gent que estava en situació d'emergència i l'ajut no els va arribar a temps**. Un ajut positiu, però que no va salvar a la gent en aquestes situacions.

Al mateix temps, però, pensen que **aquests ajuts han posat en valor la democràcia i la política, el paper dels agents socials i la utilitat de les administracions**. Aquests ajuts fan saber que hi ha uns governs que s'estan preocupant de les necessitats de la ciutadania. Senten satisfacció de veure una resposta per part de les administracions enfront les necessitats de la població. Consideren que la pandèmia i les mesures que s'han pres arran d'ella han demostrat que es poden fer les coses de forma àgil i que, tot i que les noves formes de fer s'han justificat per una situació extraordinària, han posat de manifest que **no cal tanta burocràcia i que poden haver-hi altres sistemes de control**. *“Fer més fàcil els ajuts per a la gent també fa que es guanyi confiança en les administracions”*, resumeixen. Creuen que si **una resposta arriba tard no té sentit**, i fa que hi hagi una pèrdua de confiança en la democràcia i en les administracions.

Població objectiu de l'ajut

Les persones receptores de l'ajut entrevistades coincideixen en el fet que, pel que fa a l'impacte de l'ajut, en els seus casos **va servir principalment per poder estalviar** més i tenir més estabilitat en un moment d'incertesa.

Mentre que algunes persones entrevistades destaquen **el paper de l'ajut en aportar tranquil·litat econòmica i millorar la seva situació emocional**, un altre entrevistat afirma que *“l'únic impacte que ha tingut aquest ajut ha estat augmentar els diners que tinc estalviats”*, tot i que afegeix, però, que a algun company de feina sí que l'ha ajudat amb les despeses del dia a dia, però en cap cas *“res de vida o mort”*.

Els actors entrevistats consideren que el principal impacte de l'ajut extraordinari per a les persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu ha estat en l'àmbit emocional, aportant tranquil·litat en un moment d'incertesa. A més de l'impacte sobre l'ànim col·lectiu, es destaquen els aprenentatges per donar subvencions més ràpides, la simplificació dels procediments i la contenció a l'hora de demanar documentació per part de les administracions.

Idees transversals i generals als tres ajuts

Malgrat que hi ha força diversitat en la interpretació que han fet d'aquest punt els diferents grups d'actors, **els actors entrevistats estan d'acord en el fet que aquests ajuts han aportat tranquil·litat i millorat l'estabilitat** de les persones i les empreses que els van rebre.

Si bé en els casos dels ajuts extraordinaris per a **persones autònomes i per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu cap de les persones entrevistades considera que hagin marcat una gran diferència econòmica**, la cosa canvia en el cas de l'ajut extraordinari per als **sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment de llocs de treball en ERTO**, ja que tots els actors entrevistats, i també les empreses i cooperatives receptores, destaquen que **va ser una contribució de liquiditat important en un moment de necessitat**.

Finalment, també es comparteix de manera global entre els actors consultats que aquests ajuts han servit perquè **l'administració demostrí que**

pot gestionar ajuts de forma més àgil i per generar aprenentatges de cara a futures convocatòries.

5. Conclusions

Cobertura

Pel que fa a la **cobertura** de l'ajut extraordinari per als **sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment de llocs treball en ERTO**, hi ha una majoria àmplia dels actors entrevistats que opina que **el grau de cobertura ha estat alt**.

Per contra, l'**ajut extraordinari per a persones autònomes i l'ajut extraordinari per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu no aconseguen una postura compartida** pels actors entrevistats sobre el grau de cobertura aconseguit.

Quant al primer ajut, **les persones responsables del departament impulsor defensen que ha tingut un nivell elevat**, mentre que **no existeix un consens dins les institucions i les entitats representatives, així com tampoc dins la població objectiu**, que aquesta hagi estat la situació. Les dades a les quals s'ha tingut accés apunten que el 25% i el 34% de les persones autònomes van rebre l'ajut de les convocatòries de novembre i desembre de 2020 i de març de 2021, respectivament.

Pel que fa al segon ajut, **les persones responsables del departament impulsor així com la població objectiu entrevistada defensen que l'ajut ha tingut un nivell elevat**. Per contra, **les entitats representatives de les persones treballadores opinen que el grau de cobertura aconseguit dista molt del que hauria d'haver tingut**. Les dades a les que s'ha tingut accés apunten que el 69% de les persones treballadores en ERTO van rebre l'ajut de la convocatòria de març de 2021, xifra que puja fins al 78% a la convocatòria de juliol de 2021.

D'altra banda, hi ha una **valoració molt positiva del registre previ** en aquells ajuts en què es va desplegar, compartida per actors dels tres nivells, i es considera que és una innovació que pot ser interessant mantenir en futures convocatòries. És rellevant assenyalar, però, que des dels serveis tecnològics s'ha apuntat que la gestió de convocatòries amb registre previ és molt complexa i es demana que se'n racionalitzi l'ús.

Suficiència

La suficiència econòmica dels ajuts fa referència tant al nivell pressupostari —si el pressupost era suficient per cobrir el conjunt de la població diana— com al nivell d'importos atorgats —si la percepció individual per a cada persona o entitat és suficient per cobrir l'objectiu—. En aquest sentit, des dels diferents agents s'ha interpretat segons una o l'altra accepció el que genera que hi hagi una **clara divergència en la percepció sobre la suficiència dels ajuts**.

Per una banda, els **actors de la Generalitat i altres organismes públics** que van dissenyar, gestionar o donar suport en la implementació de l'ajut **defensen que els recursos assignats van ser suficients pel que fa al pressupost**, en especial en aquells ajuts que disposen de registre previ, ja que, argumenten, es va adaptar el pressupost a la demanda. Sostenen també que els ajuts eren complementaris a altres de més ben dotats (ERTO) o sectorials (en el cas dels ajuts per a persones autònomes i empreses) i que, per tant, no era la seva funció cobrir el total de les pèrdues.

Per altra banda, **els actors d'altres institucions o entitats representatives** o les persones receptores i gestores dels ajuts tendeixen a defensar que **les quanties individuals atorgades eren insuficients** per cobrir els objectius dels ajuts, ja que no compensaven les pèrdues d'ingressos provocades per la situació de pandèmia i les restriccions imposades des de les administracions.

Funcionament tècnic

Pel que fa al **funcionament tècnic dels ajuts**, hi ha consens entre les persones entrevistades dels diferents nivells en què **els procediments per demanar els diferents ajuts estudiats eren senzills** i que **la tramitació i el pagament es van realitzar de forma àgil, amb la notable excepció del primer pagament de l'ajut extraordinari per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu**, en què es van produir molts errors i retards.

També hi ha acord respecte al fet que **tant el registre previ**, en aquells ajuts en què existeix, **com la declaració responsable suposen innovacions**

positives pel que fa a aquest tipus d'ajuts, i que els aprenentatges d'aquest ajut s'haurien de traslladar també a futures convocatòries.

Per part dels receptors que són persones físiques (persones autònomes, ERTO) també s'ha manifestat que rebre l'ajut els ha suposat **problemes a l'hora de fer la declaració de la renda**.

Valor afegit

Finalment, amb relació al **valor afegit dels ajuts**, tot i que hi ha força diversitat en la interpretació que han fet d'aquest punt els diferents grups d'actors, **hi ha consens entre els agents informants en què aquests ajuts han aportat tranquil·litat i millorat l'estabilitat** de les persones i les empreses que els van rebre.

Mentre que pels ajuts extraordinaris per a **persones autònomes** i per a persones treballadores **afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu cap dels entrevistats considera que hagin marcat una gran diferència econòmica**, l'oposat succeeix per a l'ajut extraordinari per als **sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment de llocs de treball en ERTO**, on tots els actors entrevistats, i també les empreses i les cooperatives receptores, destaquen que **va ser una contribució de liquiditat important en un moment de necessitat**.

També es comparteix de manera global entre els actors consultats que aquests ajuts han servit per què **l'administració demostrí que pot gestionar ajuts de forma més àgil i per generar aprenentatges de cara a futures convocatòries**.

6. Recomanacions

A partir del treball realitzat, es desprenen algunes recomanacions que es podrien separar entre les que són relatives al disseny dels ajuts i les que fan referència a la seva implementació.

Recomanacions de disseny

- Respecte a la suficiència, fer una **anàlisi prèvia sobre els recursos necessaris per cobrir les necessitats objectiu** a les que fa referència l'ajut, de manera que l'ajut no es limiti a repartir el pressupost disponible entre la població diana. Pel que fa específicament als ajuts per a persones autònomes i per a persones treballadores en situació d'ERTO, analitzar la possibilitat de **fer una gradació de l'import de la subvenció i augmentar l'import en els nivells d'ingressos més baixos**.
- Emprar un **llenguatge més planer i accessible** en la redacció de les bases, especialment en aquelles dirigides a un públic que no estigui acostumat a tractar amb les administracions públiques.
- **Revisar les condicions de sol·licitud** per no excloure determinades persones o entitats i detallar quines n'estan incloses per evitar confusions. Per exemple, noves empreses, determinades professions, cooperatives de treball, etc.
- Adoptar un enfocament de **disseny orientat a la gestió** que tingui en compte la gestió tècnica que s'haurà de fer de l'ajut tenint clar des d'un bon principi quines **dades** s'hauran de demanar, quines **comprovacions** s'hauran de fer de forma prèvia i quines *a posteriori*, i pensar ja a l'inici quines seran les **variables clau** per segmentar les dades (i així incloure-les en els formularis per facilitar la gestió massiva d'expedients).
- Estudiar, amb l'assessorament dels **gestors dels sistemes d'informació**, com homogeneïtzar els **sistemes de gestió dels ajuts i les comprovacions** de les dades necessàries, ja que un funcionament més homogeni i modular permetria una major automatització i reutilització de sistemes i codi.

Recomanacions d'implementació

- Conservar el **registre previ** com una eina útil en determinats contextos.
- Estudiar la possibilitat **d'informar de les convocatòries per altres vies, com, per exemple, a través de missatge SMS o d'e-mails** a les persones/empreses diana.
- Informar a les persones físiques que en la **declaració de la renda següent s'ha d'incorporar l'ajut** i donar una breu explicació sobre com fer-ho.
- Realitzar més **formació de la gestió tècnica del programa**.
- Valorar la creació d'**equips interdisciplinaris de principi a fi entre les àrees funcionals i el gestor dels sistemes d'informació**, de manera que tots els actors implicats tinguin la informació necessària amb l'antelació suficient, ja que d'aquesta forma és més probable que es puguin aprofitar millor els recursos tecnològics, s'evitin les barreres tècniques i s'agilitzi la tramitació de l'ajut.

7. Agraïments

Volem agrair a totes les persones que han contribuït a aquesta avaluació com a informants clau: els responsables de la Generalitat o d'altres organismes públics que van dissenyar, gestionar o donar suport en la implementació de l'ajut; els membres d'altres institucions i entitats representatives, les persones autònomes, les persones treballadores en situació d'ERTO o amb contracte fix-discontinu, i les persones responsables d'empreses i de cooperatives.

8. Bibliografia

Catalunya. Llei 35/2014, de 26 de desembre, per la qual es modifica el text refós de la Llei General de la Seguretat Social en relació amb el règim jurídic de les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social.

Departament d'Economia i Hisenda – Direcció General de Pressupostos (octubre de 2021). Balanç dels ajuts COVID. Una mirada als ajuts i les subvencions desplegades per la Generalitat de Catalunya des del març de 2020 fins al setembre de 2021.

Annex 1: Nota metodològica de l'avaluació

Detall del guió per eixos semiestructurat

Tot seguit s'adjunta el guió base de les entrevistes i els grups de discussió:

Eixos d'anàlisi d'implementació (i guió tipus a adaptar segons actors i en funció de quin bloc de preguntes se'ls hi apliqui i des de quina perspectiva se'ls hi formulin.)

Enfocament: preguntes que permetin identificar propostes de millora en futures implementacions d'ajuts i de subvencions, i contextualitzar l'avaluació d'impacte.

Hi ha quatre principals àmbits objecte d'anàlisi:

Cobertura

- Quina és la cobertura de la població diana dels ajuts i de les subvencions COVID-19 i quines diferències hi ha entre les persones i les empreses que podien rebre-les i les que en van ser beneficiàries?
- Va haver-hi algun criteri del disseny de la convocatòria que excloués determinades empreses/persones que tenien necessitats (breixa digital, criteris i condicions)?
- Interacció de mesures: complementàries, duplicitats, faltaven d'altres (ajornament o condonació d'impostos)?

Suficiència

- Els recursos dels ajuts són suficients per augmentar la solvència de les pimes, les microempreses i les persones autònomes?
- Els recursos dels ajuts són suficients per mantenir el poder adquisitiu dels treballadors i les treballadores en ERTO o amb contracte fix-discontinu?
- A la pràctica, s'han hagut de fer altres accions complementàries i paral·leles als ajuts?
- Es va arribar a tota la població que necessitava els ajuts, especialment en el cas de les microempreses i les persones autònomes, o els criteris exclouien determinades empreses?
- Interacció de mesures: complementàries, duplicitats o en faltaven altres (ajornament o condonació d'impostos)?

Funcionament tècnic

- Quins són els principals aspectes positius dels ajuts?
- Quines són les principals dificultats que es posen de manifest des de la perspectiva dels diferents agents?
- Efectes del disseny:
 - El procediment de la sol·licitud era fàcil? Creus que hagués anat bé algun tipus de suport o tutorial? (nivell 3)
 - El procediment de la difusió dels ajuts així com la gestió de sol·licituds era fàcil? Creus que s'hauria d'haver fet d'una altra manera? Què creus que hagués anat bé? (nivell 1, nivell 2)
- Els ajuts han arribat a temps? Si no han arribat a temps, què ha implicat això per a la població diana?
- Identificar motius de correcció entre convocatòries.
- Des de la percepció dels diferents agents, quines propostes de millora s'haurien d'introduir en l'actual disseny?

Valor afegit - *outcomes* percebuts

- Quina ha estat l'evolució dels resultats de les diferents entitats beneficiàries?
- Des de la percepció dels diferents agents, els ajuts suposen un abans i un després? Quin valor afegit se'ls hi atorga?

Aquest guió s'ha fet servir com a base per a totes les entrevistes, tot i que s'hi han introduït modificacions per adaptar-lo a les característiques específiques de cada entrevista o grup de discussió.

Limitacions del treball de camp

A causa de la dificultat per trobar participants de determinats perfils, no s'han pogut organitzar tots els grups de discussió previstos amb persones receptores dels ajuts.

Inicialment, s'havia plantejat portar a terme sis grups de discussió, principalment amb persones destinatàries dels ajuts. D'aquests sis, només s'han acabat portant a terme tres per falta de volum de participants. D'aquests tres grups, únicament un ha estat de persones receptores de l'ajut, en aquest cas de persones autònomes. Els altres han estat un grup amb

professionals de la gestió per parlar dels tres ajuts en general i el grup de contrast de resultats amb persones dels nivells 1 i 2. Una altra limitació de l'estudi ha estat que en aquesta sessió de contrast i treball de les recomanacions l'assistència va ser força baixa, especialment entre les persones informants de les entitats representatives, de les quals només va participar-hi una.

Limitació entrevistes: actors de nivell 3

Per pal·liar els efectes de la manca de participants, als grups s'ha buscat fer una sèrie d'entrevistes en profunditat a persones que rebessin els ajuts estudiats dels quals no s'havia pogut organitzar amb èxit grups de discussió. Finalment, s'ha pogut entrevistar a tres persones receptores de l'ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment del lloc de treball en ERTO i a tres persones receptores de l'ajut extraordinari per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu.

Transcripcions realitzades

S'ha prioritzat la transcripció de les persones de nivell 1 entrevistades pel seu major pes en el procés de disseny i implementació dels ajuts i de dos grups de discussió. De manera que les transcripcions realitzades són les següents:

- Entrevista a les persones responsables de l'ajut extraordinari per a persones autònomes i microempreses
- Entrevista a les persones responsables de l'ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment del lloc de treball en ERTO
- Entrevista a les persones responsables de l'ajut extraordinari per a persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu
- Grup de discussió de persones autònomes receptores dels ajuts extraordinaris per a persones autònomes i microempreses

- Grup de discussió de persones professionals del sector de la gestoria que van tramitar ajuts COVID-19

Annex 2: Persones beneficiàries i població diana

Detall segons província

La població diana fa referència al determinat gruix de població al que va destinat l'objectiu de la política. I el grau de cobertura és el percentatge d'aquesta població diana a la qual arriba la política.³

Ajut extraordinari per a persones autònomes i microempreses (convocatòries de novembre i desembre de 2020 i març de 2021)

En primer lloc, es presenta a la taula següent el volum total de persones beneficiàries per a les convocatòries BE-20-066 de novembre de 2020 i BE-20-087 de desembre de 2020 de manera conjunta, ja que no eren complementàries. I per a la convocatòria BE-21-047 de març de 2021.

Província	Convocatòria		Total
	Novembre i desembre de 2020	Març de 2021	
Barcelona	94.660	129.094	223.754
Girona	17.338	22.112	39.450
Lleida	10.237	12.782	23.019
Tarragona	16.762	22.800	39.562
NA	55	56	111
Total	139.052	186.844	325.896

³ Les dades de cobertura s'obtenen dividint el nombre de persones beneficiàries per província per la població diana, també per província, per als tres ajuts.

La base de dades del RAISC ens permet estimar el grau de cobertura mitjançant l'especificació del volum de persones beneficiàries trobat a cada província. Les dades presentades van ser extretes a finals d'octubre de 2022.

La informació pertanyent a la població diana s'ha obtingut dels registres dels informes mensuals de la Moncloa (Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones), que presenten les dades de persones autònomes dels mesos de referència.⁴

Província	Població objectiu	
	Desembre de 2020	Març de 2021
Barcelona	397.129	399.211
Girona	60.050	60.393
Lleida	38.091	38.048
Tarragona	53.870	54.110
Catalunya	549.140	551.762

Ajut extraordinari per als sectors més afectats per les restriccions o pel manteniment de llocs de treball en ERTO

Primerament, s'exposen la freqüència d'observacions de persones beneficiàries segons província de la convocatòria que engloba el codi RAISC 8775-21-006. El RAISC també permet fer distinció del tipus de beneficiari; això implica que del nombre total de beneficiaris, 22.460, un volum de **14.932 beneficiaris** s'indiquen com a **persones jurídiques**, i **7.528**, com a **persones físiques**. Les dades són extretes a final d'octubre de 2022.

Província	Convocatòria
	Febrer de 2021
Barcelona	15.394
Girona	3.133
Lleida	1.497
Tarragona	2.398
NA	38

⁴ Les dades presenten els valors del mes anterior a la data de l'informe. A tall d'exemple, l'informe de gener de 2021 contindria les dades de desembre de 2020.

Total	22.460
-------	--------

La població diana la configuren les empreses amb treballadors en situació d'ERTO, i aquesta informació es troba exposada en els informes mensuals de la Moncloa (Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones), que en el cas d'aquest l'ajut fa referència al mes de gener de 2021.⁵

Província	Població objectiu
	Gener de 2021 (últim dia del mes)
Barcelona	26.204
Girona	4.327
Lleida	1.870
Tarragona	3.445
Catalunya	35.846

Persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu (convocatòries de març i juliol de 2021)

Les dades del RAISC extretes a final d'octubre de 2022 permeten classificar les persones beneficiàries de la manera següent: (En aquestes dades, hi ha incloses persones treballadores afectades per un ERTO o amb contracte fix discontinu, però no es disposa de la informació desglossada.)

Província	Convocatòria		Total
	Març de 2021	Juliol de 2021	
Barcelona	90.281	70.046	160.327
Girona	15.579	11.549	27.128
Lleida	3.585	2.366	5.951
Tarragona	12.349	9.877	22.226
NA	17	8	25
Total	121.811	93.846	215.657

⁵ A l'informe, les dades es poden trobar a la pestanya ERTE, per Provincias y CCAA, a la columna Totales, CCC, Totales (último día mes). S'han comptabilitzat com a població diana la totalitat d'empreses amb persones treballadores en ERTO, sense especificar si es tractaven de les que ho estan per Fuerza Mayor, no Fuerza Mayor i RDL 30/2020, ja que a les bases reguladores no s'especifica la condició de l'ERTO.

La població diana es troba constituïda pels treballadors que el desembre de 2020 i el març de 2021 estaven en un ERTO o tenien contracte fix discontinu. Les dades de treballadors en ERTO es publiquen mensualment en els informes de la Moncloa (Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones).⁶ Per contra, les dades de les persones treballadores amb contracte fix discontinu que rebien l'ajut estatal no han estat trobades.

A conseqüència d'això, les dades de càlculs de cobertura s'han d'interpretar de manera cautelosa, ja que les dades de població diana (denominador) només estan disponibles per a les persones en ERTO, i no estan disponibles per a les persones amb contracte fix discontinu. Per contra, les dades de les persones beneficiàries (numerador) sí que inclouen les persones amb contracte fix discontinu, però no estableixen quines corresponen a l'ERTO i quines al fix discontinu.

Província	Població objectiu	
	Març de 2021	Juliol de 2021
Barcelona	139.203	95.179
Girona	18.903	13.041
Lleida	5.210	3.529
Tarragona	12.267	7.597
Catalunya	175.583	119.345

⁶ Les dades pertanyen a ERTE por provincia y CCAA, columna ERE RDL 30/2020, Trabajadores incluidos en ERTE, Mediados Diciembre i Mediados Mayo.

Avaluar per millorar

A Ivàlua promovem la cultura de l'avaluació de polítiques públiques a Catalunya.
Avaluem polítiques públiques, difonem evidències, oferim formació i elaborem recursos.

